

STAMBOOM DOSSIER

HENDRIKUS (RIEKS) HARMANNUS MYLANUS (1904 - 1989)

Gehuwd Elisabeth (Bets) Petronella Catharina Martens (1904-1993)

Update 1.4 140916 by Ir. René A.M. Martens RI Msc.

Geboren Roosendaal NB - 15 september 1904
Gehuwd Nijmegen - 07 april 1931
Overleden Arnhem - 05 mei 1989
Begraven Arnhem, Crematorium Moscowa.

Kinderen

1. Hendrik (Henk) Mylanus (1937-heden)

Opleidingen

19 - Technische Hogeschool Delft (Ingenieur)

Woningen

1942-1945 Soerabaja - Nederlands Indië (Indonesie)
1945-1962 Den Haag, Valkenboschkade
19 Belgie, Hasselt
1989 6865 AV Doorwerth, Kapelleboom 45.

Werk

1942-1945 Middelbaar technisch ambtenaar werkzaam bij de ACW (Artillerie Constructie Winkel) in Bandoeng.
1946-1962 Hoofdbestuurder - lid Bond van Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen (BBM) in Nederlands Indië. *Zie bijlage zaak moord Vaandrig Aernout.*
1944 - 1945 Indië, Internering gevangenkamp van Japanse bezetters.
19 - Ministerie van Defensie

Bestuurlijk

19 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Foto's

Huwelijk Anno 1930??

Locatie: Nederlands Indië met zoon Henk.

Henk en Bets zijn door de Japanse bezetters geïnterneerd in het kamp Ambarawa op midden Java.

Bij de bevrijding van het kamp Ambarawa is een video gemaakt.

Zie hiervoor: <http://www.geschiedenis24.nl/speler.program.7167629.html>

Kamp informatie

Mylanus, H. jr. - POW 24773 - 5-5-1937

Mylanus-Martens, E.P.C. - POW 24772 - 23-3-1901

Tussen 1 maart 1944 en 15 augustus 1945 (Japanse capitulatie) werden er ook POW (Prisoner-of-War-) nummers ingevoerd. De POW-nummers werden uitgegeven door het kamp waar men was geplaatst. Binnen elk van de drie Bunsho's liepen zij opeenvolgend door, beginnend bij 1 en eindigend met het maximale aantal geïnterneerden bij uitgifte van de laatste nummers. Als binnen een kamp (bijvoorbeeld kamp 4) alle nummers waren vergeven, nummerde men door in het volgende kamp (kamp 5) van de Bunsho. Deze nummers moesten ook op de correspondentie tussen kampbewoners onderling worden vermeld. Ook het kampnummer moest daarbij worden vermeld. Als een gevangene binnen een Bunsho naar een ander kamp verhuisde, behield hij of zij het kampnummer. Bij verhuizing naar een andere Bunsho (bijvoorbeeld van Bandung naar Muntilan) kreeg men echter een nieuw nummer toegewezen, waarbij de mensen binnen een transport opeenvolgend werden genummerd.

*Locatie: Nieuwe Nonnendaalseweg
Nijmegen, circa 1936.*

Vlnr:

Rieks Mylanus

Oma Hendrika Martens-Glatz

Opa Theodorus Bernardus Martens

Bets Martens

OVERLIJDEN

✠

Tot onze diepe droefheid, is geheel onverwacht maar vredig gestorven mijn allerliefste man, onze onvergetelijke, zeer geliefde vader en grootvader, broer, zwager en oom

Ing. Hendrikus Harmannus Mylanus
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

* Roosendaal N.B., 15 september 1904 † Arnhem, 5 mei 1989

Doorwerth: E. P. C. Mylanus-Martens
Oosterbeek: Ir. H. Mylanus
Nijmegen: E. A. M. Mylanus
Amsterdam: R. M. A. Mylanus
 A. M. E. Mylanus
Eelde: H. Mylanus
Nijmegen: A. Martens
Assen: H. J. Mylanus

6855 AV Doorwerth,
Kapelleboom 45.

De overledene is opgebaard in het uitvaartcentrum „Dela“, Weg langs de Begraafplaatsen 5 te Arnhem, ingang via Apeldoornweg.
Gelegenheid tot afscheid nemen dinsdag van 18.00 tot 18.30 uur.
De Eucharistieviering zal gehouden worden op woensdag 10 mei om 10.30 uur in de R.K. kerk Onze Lieve Vrouw van Lourdes, van der Molenplein 1 te Doorwerth, waarna de crematieplechtigheid volgt om 12.00 uur in het crematorium „Moscowa“, Waardenburgweg 18 te Arnhem.
Samenkomst in de kerk.
Gelegenheid tot condoleren in de condolence-kamer van „Moscowa“, na afloop van de plechtigheid.

Voor de vele blijken van belangstelling na het overlijden en tijdens de crematie van mijn innig geliefde man, onze zorgzame vader en lieve opa, broer, zwager en oom

HENDRIKUS HARMANNUS MYLANUS

betuigen wij U onze oprechte dank.

Uit aller naam:
E. P. C. Mylanus-Martens

Doorwerth, mei 1989

Broer van Rieks Mylanus:

Henk J. Mylanus - Drachten

Kinderen Henk Mylanus.

1. Dr. Emmanuel A.M. Mylanus Ms
Gehoorspecialist Ocoloog UMC St.Radboud Nijmegen
2. R.M.A. Mylanus
Decorbouw, RO Projects Amstelveen
3. Astrid Mylanus gehuwd Hollestelle
Directie assistente / Fotografe
Werk: Stichting Paradiso Amsterdam

Genealogy Mylanus

Bron auteur Henk Mylanus – Drachten 2011

Ik ben nr.28 in de stamboom. Verder is de schrijfwijze met y pas ontstaan bij de geboorteaangifte van mijn betovergrootvader in 1801. Wat ik dus heb is de complete Mylanus-stamboom, meer waren er niet. De verbastering van Molanus via Melanus naar Mylanus heeft zich in de periode 1700-1801 voltrokken.

STAMBOOM MYLANUS

1^e generatie

1. **Hindrik Jans** (Molanus of Melanus) geboren, overleden
gehuwd met Wientje Aukes, schipper te Oude Pekela.

2^e generatie

2. **Trijntje Hindriks Melanus** geboren 1765 te Oude Pekela, overleden 15-03-1847 te Groningen
gehuwd 22-02-1801 met Hindrik Clasens, dagloner.
3. **Auke Hindriks Melanus** geboren 1781 te Oude Pekela, overleden 14-02-1853 te Groningen, arbeider/schippersknecht
gehuwd-1 Jantje Harms
gehuwd-2 Friesje Wiebes, overleden 26-09-1852 te Groningen.

3^e generatie

Vader (2) Trijntje Hindriks Melanus

4. **Hendrik Mylanus**
geboren 17-01-1801 Helpman / overleden 01-12-1846 te Groningen, touwslager
gehuwd 28-05-1826 te Groningen met Annigje Albers (Lesterhuis)
geboren 29-09-1799 te Groningen / overleden 15-02-1875 te Groningen.

Vader (3) Auke Hindriks Melanus

5. **Hindrik Jans Molanus Hindriks** geboren 05-09-1823 te Groningen / overleden 21-04-1826 te Groningen.

4^e generatie

Vader (4) Hendrik Mylanus

6. **Geertje Melanus**
geboren 14-09-1822 te Groningen / overleden
gehuwd 27-05-1849 te Groningen met Meindert Dijkhuizen, kleermaker
geboren 04-11-1826 / overleden.
7. **Michiel Mylanus**
geboren 02-12-1827 te Groningen / overleden 29-05-1858 te Groningen, touwslager
gehuwd 25-05-1851 te Groningen met Geertje Aaldring
geboren 25-01-1825 te Groningen / overleden 01-11-1877 te Groningen.
8. **Hindrik Klaassens Mylanus**
geboren 22-08-1830 te Groningen / overleden 20-01-1889 te Norg, kleermaker
gehuwd 23-05-1858 te Groningen met Hinderika Harmina Meyer
geboren 25-08-1832 te Groningen / overleden 05-02-1910 te Groningen.
9. **Derkien Mylanus**
geboren 22-10-1834 te Groningen, overleden
gehuwd 31-05-1863 Groningen met Riekent Rijkens, letterzetter
geboren 12-08-1835 te Groningen / overleden.

10. Trientje Mylanus

geboren 17-02-1837 te Groningen / overleden 13-06-1873 te Groningen
gehuwd 22-05-1864 te Groningen met Klaas Heikens, mandenmaker
geboren 26-10-1840 te Groningen / overleden 28-07-1866 te Groningen.

11. Auke Mylanus

geboren 28-07-1839 te Groningen / overleden 02-08-1839 te Groningen.

12. Auke Mylanus

geboren 02-09-1840 te Groningen, overleden 12-01-1878 te Groningen, behanger
gehuwd 26-11-1865 te Groningen met Paulina Jacoba Sanders
geboren 21-11-1841 te Groningen / overleden 17-01-1914 te Haarlem.

5^e generatie

Vader (8) Hindrik Klaassens Mylanus

13. Annechien Mylanus

geboren 06-03-1859 te Groningen, overleden 06-09-1926 te Groningen
gehuwd 27-11-1884 te Groningen met Wilhelm Duns, leraar meubelmaken
geboren 22-01-1860 te Groningen / overleden 17-04-1934 te Groningen.

14. Geessien Mylanus

geboren 02-05-1861 te Groningen / overleden 12-09-1926 te Groningen
gehuwd 24-05-1889 te Groningen met Reinder van Duinen, goudsmid
geboren 11-11-1856 te Groningen / overleden 16-06-1936 te Groningen.

15. Geertje Mylanus

geboren 24-05-1863 te Groningen / overleden 24-10-1944 te Velp
gehuwd 23-05-1886 te Groningen met Harmannus van der Veen, majoor-bewaarder
strafgevangenis
geboren 07-07-1861 te Groningen / overleden 03-09-1914 te Arnhem.

16. Antonia Johanna Mylanus

geboren 27-01-1872 te Groningen / overleden 19-02-1954 te Groningen
gehuwd 04-06-1896 te Groningen met Johannes Duns, eigenaar drukkerij
geboren 29-01-1869 te Groningen / overleden 02-11-1937 te Groningen.

17. Hendrik Mylanus

geboren 30-09-1874 te Groningen / overleden 27-11-1907 te Zutphen, hoofdconducteur
spoorwegen
gehuwd 16-06-1899 te Groningen met Jantien van Bergen
geboren 15-07-1874 te Groningen / overleden 19-08-1939 Haren (Gr.).

Vader (12) Auke Mylanus

18. Dievertje Mylanus

geboren 14-08-1866 te Groningen / overleden 08-03-1880 te Groningen.

19. Annegien Mylanus

geboren 19-10-1868 te Groningen / overleden 19-03-1957 te Haren (Gr.)
hoofd interne dienst.

20. Frans Hendrik Mylanus

Geboren te Groningen / overleden.

21. Frans Hendrik Mylanus

geboren 02-02-1873 te Groningen / overleden 07-02-1922 te Haarlem
gehuwd 24-06-1909 met Hinderika Minnema
geboren 14-02-18xx / overleden 18-09-1950.

22. Geertje Mylanus

geboren 04-07-1876 te Groningen / overleden 11-06-1908.

6^e generatie

Vader (17) Hendrik Mylanus

23. Hendrik Mylanus

geboren 18-09-1900 te Amsterdam / overleden 07-02-1992 te Eelde, chef boekhouder uitgeverij

gehuwd-1 16-02-1925 te Groningen met Johanna Hinderika Muller, assistent-accountant
geboren 21-08-1895 te Groningen / overleden 13-01-1958 te Groningen.

gehuwd-2 13-10-1959 te Groningen met Anna Christina van der Linde, lerares MO
Lichamelijke Oefening

geboren 14-05-1900 te Amsterdam / overleden 05-11-1987 te Eelde.

24. Attje Mylanus

geboren 24-07-1902 te Utrecht / overleden 02-12-1944 te Emmen, boekhoudster
begraven Groningen Esserveld

gehuwd 01-11-1927 Nijmegen met Dethmer Boels, adjunct commies belastingen
geboren 14-04-1897 te Ter Haar gem. Vlagtwedde / overleden 28-08-1972 te Zell am See (Oostenrijk).

25. Hendrikus Harmannus Mylanus

geboren 15-09-1904 te Roosendaal / overleden 05-05-1989 Arnhem, register-ingenieur
gehuwd 07-04-1931 te Nijmegen met Elisabeth Petronella Catharina Martens,

kantoorbediende

geboren 23-03-1904 Nijmegen / overleden 23-07-1993 te Nijmegen.

7^e generatie

Vader (23) Hendrik Mylanus

26. Hendrik Jan Mylanus

geboren 06-09-1928 te Groningen / overleden 06-09-1928 te Groningen.

27. Jan Hendrik Mylanus

geboren 06-09-1928 te Groningen / overleden 06-09-1928 te Groningen.

28. Hendrik (Henk) Jan Mylanus

(Beheerder Mylanus database)

geboren 21-07-1929 te Groningen, drs / leraar biologie

gehuwd 03-04-1958 te Groningen met Sepbiena Geertruida van Slochteren, kantoorbediende

geboren 10-01-1929 te Groningen / overleden

Wonen:

2011 Men de Rooweg 49 9203 DR Drachten

Mail henksepmylanus@kpnplanet.nl.

29. Henriëtte Louise Johanna Mylanus

geboren 29-04-1931 te Groningen / overleden 15-03-2009 te Groningen, verpleegkundige

gehuwd 23-03-1961 te Groningen met Rudolph Zwier, elektrotechnicus

geboren 28-10-1931 te Amsterdam / overleden 29-01-2011 te Hengelo.

30. Hendrik (Henk) Mylanus

geboren 05-05-1937 Soerabaja – Nederlands Indië, metaalkundig ingenieur
gehuwd-1: 30-01-1961 te Nijmegen
Baronesse Mireille Emma Ludovic Hélène Corneille De Vinck
geboren 27-04-1940 Gent (België).

gehuwd-2: 16-10-1989 Oosterbeek met Hanne Grethe Bille Andersen
tandprotheticus, geboren 14-01-1940 Fredericia (Denemarken).

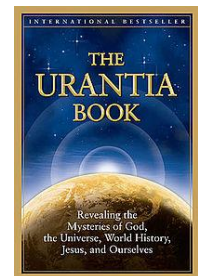

gehuwd-3: Malta met Claire
geboren Nantes (Frankrijk).

Claire Mylanus-Cassar

Henk is a Dutchman, who was born in Indonesia in 1937. In 1950 his family returned to the Netherlands. In 1962 he graduated from Delft University of Technology in the Netherlands, and in 1972 was a Sloan Fellow at Stanford University's Business School. Before he retired, he worked in the petro-chemical division of the petroleum industry in international sales and general management.

He became a reader of *The Urantia Book* in 1972. He hosted a study group while living in Malta and currently lives with his wife, Claire, in Brittany, France, where they host local study groups and occasionally groups from the Netherlands and the United Kingdom. Henk served as an Associate Trustee of Urantia Foundation and was elected a Trustee in October of 2009.

December 2011

1st row: Cyril C., Carol Schindler, David Elders, Claire Mylanus, Samantha Nior, Marta Elders

2d row: Gard Jameson, Marc Joly, Luis Garcia- Bory, Ade Awoyinka

Januari 2009

Noel Briens, Ade Awoyinka, Henk Mylanus, Tina Mosley, Christopher Mosley, Kristina Stoianova, Gary Rawlings.

Toelichting Familie De Vinck

Het meest markante kasteel 't Hooghe bevond zich in Zillebeke België in een prachtig park en was bewoond door de adellijke familie van baron de Vinck sedert 1851. Dit imposante kasteel was gebouwd nabij de stallen die dicht aan de straatzijde (de weg van Ieper naar Menen) stonden. Dit nieuw kasteel werd gebouwd ter vervanging van een klein zomerkasteel dat stond op het eiland van de grote vijver. Een orangerie "Maison de l'Artiste" werd als annexe (een bijkomend ruim gebouw) toegevoegd aan de noordelijke vleugel in 1896 en diende als verblijf van jonge kunstenaars tijdens hun opleiding.

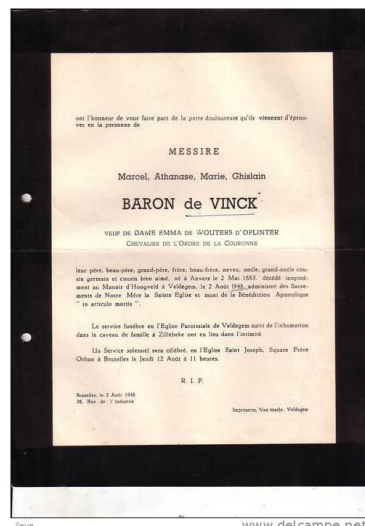

Tijdens de zeer hevige gevechten van oktober en november 1914 werd dit weelderig gebouw zwaar beschadigd. Op 4 februari 1915 tijdens een bezetting door Franse troepen woedde een felle brand en latere beschietingen verwoestten het gebouw totaal. Geen enkele muur bleef nog overeind. De Britse loopgraven liepen door de ruïnes van de stallen

en de Duitse door de funderingen van het verdwenen kasteel. In deze omgeving werden op 30 juli 1915 voor het eerst in een Duitse aanval vlammenwerpers gebruikt.

Hooge Crater Cemetery ligt in Zillebeke langs de weg Ieper-Menen. Het is een begraafplaats van de Commonwealth War Graves Commission en ligt op de zuidflank van de heuvel. Hooge Crater Cemetery werd vernoemd naar de heuvel 't Hooghe waar vroeger een kasteel (Kasteel t'Hooghe) stond dat tijdens de oorlog totaal werd verwoest.

Het bosrijke Zillebeke telde voor de Eerste Wereldoorlog vijf kastelen, verscholen in het groen. Een daarvan was kasteel t'Hooghe. Na aanleg van de weg Ieper-Menen burggraaf Charles-Antoine Carton de Winnezeel het kasteel bouwen. Het kreeg heel wat eigenaren. In 1849 erfde Louise Huyghe de Peutevin het domein. Ze huwde later met baron Jules de Vinck. In 1888 kwam hun zoon baron Gaston de Vinck er wonen. In 1896 liet baron Gaston de Vinck achter zijn kasteel diverse bijgebouwen neerzetten: o.a. werkplaatsen, een orangerie en een serre. Het kasteel incl. bijgebouwen had een lengte van 100 meter. Op het domein stond ook een kunstenaarshuis, bekend als "Maison des Artistes", aan jonge kunstenaars werd geschonken in ruil voor hun werkstukken. Het kasteel, gelegen op de frontlinie, werd tijdens de Eerste Wereldoorlog gebruikt als hoofdkwartier. Op 31 oktober 1914 werd het kasteel, waar zich de Britse 1st en 2nd Division bevonden, beschoten door de Duitse artillerie. Een officier kwam ongedeerd uit de ruïne, de anderen hadden minder geluk. Bevelhebber van de Britse 1ste Divisie Generaal Lomax werd zwaargewond. Hij werd overgeplaatst naar Engeland waar hij aan zijn verwondingen overleed. Zes andere officieren, waaronder de kolonels Kerr en Percival van de 1ste Divisie en Generaal Monro en Luitenant Col. Paley van de 2de Divisie, waren op slag dood en werden bijgezet op het Ypres Town Cemetery Extension. Ook waren er nog twee andere hogere officieren op slag gedood en werd het hoofdkwartier verplaatst naar kasteel White Château in Voormezele.

Jean-François de VINCK 1747-1811 & Hélène-Françoise STIER 1746-1807
Catherine de VINCK 1775-1818 & 1812 Charles-Jean de BOSSCHAERT 1759-1828
Louis-Joseph de VINCK & Henriette-Reine-Marie-Josèphe du BOIS 1793
Jules de VINCK 1813-1878 & 1837 Louise MORETUS 1809-1840
Jules de VINCK 1813-1878 & 1851 Louise HUUGHE de PEUTEVIN 1827-1864
Alfred de VINCK de WINNEZEELE 1852-1914 & 1876 Charlotte COGELS 1851-1925
Georges de VINCK 1854-1924 & 1880 Hélène de MEESTER 1860-1884

Baron Marcel de VINCK 1883-1948 & 1911 Marie (Emma) de WOUTERS d'OPLINTER 1891-1938

José de VINCK

Fernand de VINCK

Geboren 12-11-1913, overleden 1999 & Elizabeth JANSSENS de VAREBEKE geboren 14-09-1915. Gehuwd 29-07-1937

Dominique de VINCK & Rose-Anne LAURENT

Amaury de VINCK

Olivier de VINCK

Laurence de VINCK

Het kasteeldomein werd voor de oorlog "la Hooghe" genoemd en was alomtgeprezen om haar sierlijke pracht en schoonheid. Het was sinds vele eeuwen een "heerlijkheid". Het kasteel van "voor" 1914 was opgetrokken in renaissancestijl met classicistische inslag. Met bijgebouwen had het een lengte van wel 100 meter. Het park (36ha) was een lust voor het oog. Er waren statige dreven afgeboord met afwisselend groene en rode beuk. Achter het kasteel stond een reusachtige eik waarvan de stam een omtrek had van 5,80 meter en werd toen als de dikste stam in de provincie beschouwd. Er was een grote vijver waarin een "eiland" lag waarop een van de dienstgebouwen was opgetrokken. Deze vijver werd gevormd door een afdamming op de Bellewaardebeek. Langs de Meense steenweg stonden boerderijen en huizen, bewoond door mensen die op een of andere manier in dienst waren van "het kasteel". Ze vormden haast een op zichzelf staande gemeenschap. Na het beëindigen van de vijandelijkheden restte van dit alles niets, maar ook niets meer over. Alleen de grote vijver is de enige getuige van vroeger. Na de oorlog werd, weliswaar dicht bij de Meense steenweg een groot landhuis opgetrokken in Normandische stijl. Het park werd "opgesplitst" en een erfgenaam bouwde in het gedeelte dat hem was toegefallen nog een kasteeltje.

8^e generatie

Vader (28) Hendrik (Henk) Jan Mylanus

31. Johanna Elisabeth Mylanus

geboren 05-02-1959 te Assen, drs. Franse letteren / correctrice
gehuwd Jan Meijer directeur basisonderwijs
geboren 08-04-1936 te Winschoten / overleden.

32. Hendrik (Henk) Mylanus

geboren 15-02-1960 te Assen, overleden 14-01-2013, ingenieur autotechniek
Begraven: Crematorium Kranenburg, 22 januari 2013
gehuwd Cornelia Jacoba Maria de Groot, lerares kunstzinnige vakken
geboren 21-06-1960 te Hillegom / overleden.
Wonen:
Stettinstraat 5 - Zwolle 8017 KT
Tel 038 465 2342

Opleidingscentrum Euromaster

De missie van bandenspecialist Euromaster is erop gericht de beste bandenservice en -oplossingen te bieden aan haar klanten in alle marktsegmenten. Een optimaal serviceniveau, betrouwbaarheid en het leveren van kwaliteit zijn voor Euromaster sleutelbegrippen om te werken aan een zo hoog mogelijk klanttevredenheidsniveau.

"Om dit te kunnen waarborgen heb je vakbekwame medewerkers nodig die specialist zijn in hun vakgebied", zegt Henk Mylanus, trainingsmanager van Euromaster. Vandaar dat Euromaster fors investeert in een kwalitatief hoogwaardig opleidingsbeleid. Om hieraan invulling te kunnen geven heeft Euromaster in Amersfoort een geheel nieuw opleidingscentrum in gebruik genomen. Alle theoretische en praktische trainingen voor de medewerkers worden voortaan in dit opleidingscentrum gegeven. Er is een speciale praktijkruimte ingericht met een vloeroppervlakte van zo'n 160 vierkante meter waar de werkplaats van de Euromaster vestiging is nagebootst. Henk Mylanus vertelt: "Je vindt hier de meest geavanceerde apparatuur voor het monteren, balanceren en uitlijnen van banden. En ook de in eigen beheer ontwikkelde

allround Bandenkooi, voor het veilig oppompen van vrachtwagenbanden, ontbreekt natuurlijk niet.”
Daarnaast is er geavanceerde uitlijnapparatuur en een aantal afgemonteerde banden aanwezig met bijzondere kenmerken, die in de trainingen worden gebruikt.

Vermiste Zwollenaar Henk Mylanus dood aangetroffen

Posted on 16 januari 2013 by Nieuws

De sinds maandag 14 januari vermiste 52-jarige Zwollenaar Henk Mylanus is dinsdag 15 januari levenloos aangetroffen in het Roggebotzand aan de Vossemeerdijk in Dronten. Ook zijn auto werd daar aangetroffen. Volgens de politie was er geen sprake van een misdrijf en kan ook een ongeval worden uitgesloten.

De Zwollenaar was maandag 14 januari door zijn familie als vermist opgegeven nadat hij niet op zijn werk in Deventer was verschenen. Na berichtgeving via de media reageerde dinsdagmiddag een getuige, die meende de blauwe Peugeot van de man te hebben gezien in Dronten. Toen de politie daar ging kijken bleek het inderdaad te gaan om de auto van de vermiste man. Het lichaam van de Zwollenaar werd later levenloos aangetroffen in een bosperceel.

33. Kornelis Alexander Mylanus

geboren 24-06-1962 te Assen, Europees manager

gehuwd-1: 26-05-1989 te Leidschendam met Mariël van den Boogert

geboren 15-02-1965 Nieuw-Lekkerland, directie-secretaris

gehuwd-2: 20-04-2000 te Echteld met Nelleke Boers

geboren 18-02-1962 te Veenendaal, mondhygiëniste

Wonen:

Bijenlaan 3 - 3956 GW Leersum

Tel 034 346 1257.

Vader (25) Hendrik (Henk) Mylanus

34. Emmanuel Antonius Maria Mylanus

geboren 15-02-1962 te Nijmegen, dr.med. KNO-arts
gehuwd 09-07-1995 te Bemmelen met Sylvia Elise Hilhorst
geboren 10-12-1969 te Helden, drs. spraak- en taalpathologie
woning:
Johan Vijghstraat 23 – 6524 BN Nijmegen
tel: 024 324 0009 mail: mylanus@hetnet.nl
Werk:
UMC St. Radboud - Nijmegen

35. Roland Maria Anthonius Mylanus

geboren 19-09-1963 te 's Gravenhage, art director
gehuwd Janneke Johanna Carolina de Ruiter
geboren 3-2-1967 Voorburg, styliste.
Wonen:
Bors van Waverenstraat 35 - 1181 SK Amstelveen
Tel 0653 227 651
Mail info@roland.mylanus.nl

36. Astrid Maria Elisabeth Mylanus

geboren 23-04-1965 te Sittard, fotograaf / directie secretaresse
werk: directie assistente stichting Paradiso te Amsterdam
gehuwd 06-05-1991 te Weesp met David Hollestelle
geboren 13-05-1956 Hilversum, musicus.

9^e generatie

Vader (32) Hendrik (Henk) Mylanus

- 37. Koen Hendrik Mylanus geboren 21-03-1997 te Zwolle
- 38. Bart Martinus Mylanus geboren 21-03-1997 te Zwolle.

Vader (33) Kornelis Alexander Mylanus

- 39. Isabelle Laura Mylanus geboren 20-12-1989 te Zoetermeer
- 40. David Yannick Mylanus geboren 01-07-1993 te Nieuwegein.

Vader (34) Emmanuel Antonius Maria Mylanus

- 41. Romée Elise Mylanus geboren 02-12-1995 te Nijmegen

- 42. Max Anthony Mylanus geb. 09-12-1997 Nijmegen
- 43. Isa Maria Mylanus geb. 04-04-2002 Nijmegen

Vader (35) Roland Maria Anthonius Mylanus

44. Jodie Johanna Carolina Mylanus geb. 30-09-2001 Amstelveen

45. Sasha Anthony Mylanus geb. 30-04-2003 Amstelveen

Werk Nederlands Indie

Ons telefoonnummer is 0512-461334. Wij hebben geen gegevens over de Indië-periode. Wel kun je op Google wat vinden over de zaak-vaandrig Aernout, waar ook Generaal Spoor bij wordt genoemd, maar ook de ambtenaar Mylanus. Destijds heeft daar heel wat over in de Goudse Courant gestaan. Groeten, Henk Mylanus.

NIOD – Den Haag

In de relevante collecties van ons instituut heb ik over H.H. Mylanus slechts summiere informatie aangetroffen. Over E.C.P. Martens heb ik zelfs helemaal niets kunnen vinden. Onze gegevens over de lotgevallen van individuele personen tijdens de oorlog zijn helaas beperkt.

Volgens 'Kleian's adresboek van geheel Nederlandsch-Indië', gepubliceerd in 1941 (dus vóór de Japanse bezetting), was H.H. Mylanus als middelbaar technisch ambtenaar werkzaam bij de ACW (Artillerie Constructie Winkel) in Bandoeng.

Op een bij het NIOD berustende namenlijst van personen die aan het einde van de Japanse bezetting in de mannenkampen te Tjimahi (West-Java) hebben gezeten, staat voorts 'H.H. Mylanus', geboren op 15 september 1904, kampnummer 32654, vermeld. Hij zat geïnterneerd in het burgermannenkamp Tjimahi 4 (het 4de/9de Bataljon).

Voor verdere informatie over de verblijfplaatsen van uw oom en tante tijdens de Japanse bezetting, raad ik u aan contact op te nemen met de afdeling Oorlogsnazorg van het Nederlandse Rode Kruis: <http://www.rodekruis.nl/dit-doen-we/steun-lange-termijn-nationaal/oorlogsarchief/paginas/een-verzoek-indienen.aspx>. Het Rode Kruis beschikt namelijk over een uitgebreide cartotheek van (voormalige) burgergeïnterneerden en repatrianten uit Indië.

Bijlage-1 Japans Interneringskamp

Tjimahi kamp 4 (ook wel genoemd: Bunsho II Kamp 4)
4e en 9e Bataljon West-Java

Ligging

Dit kamp lag in het noordelijk stadsdeel van Tjimahi, begrensd door Kampementsweg, Stationsweg (spoorlijn), Gedong Delapan (Racebaan) en Gedong Empat. Het omvatte de kazernes van het 4e en 9e Bataljon. Het was eerst een krijgsgevangenkamp, pas eind januari 1944 werd het burgermannenkamp.

Kampcommandanten

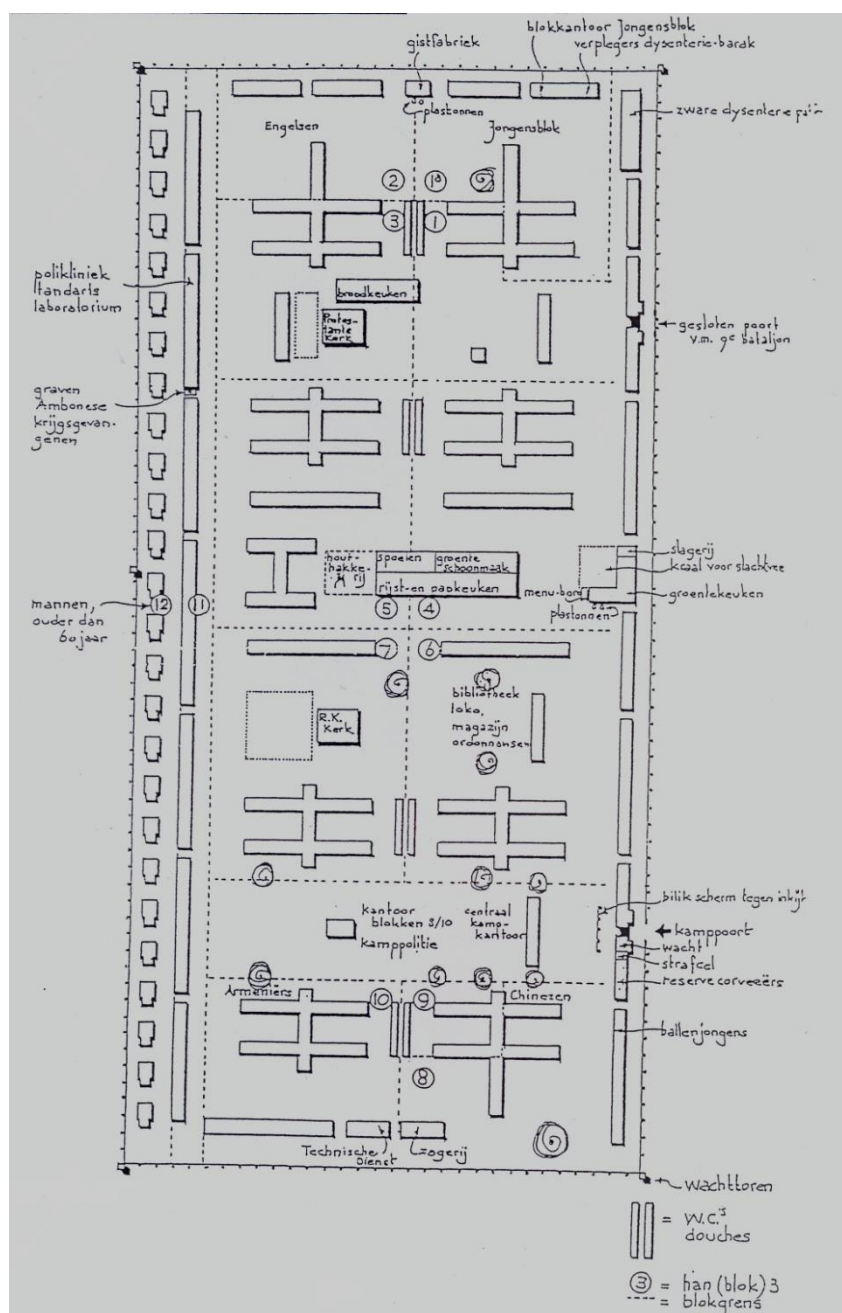
Kpt Takagi (van 03.44 tot 04.44), kpt Kasahara (van 04.44 tot 07.44), kpt Takagi (van 07.44 tot 08.45)

Kampleiding

Hr C.H.V. de Villeneuve (van februari 1944 tot mei 1945)

Hr Richel (van september 1944 tot februari 1945)

Hr Heintz Stein (van maart 1944 tot augustus 1945)

Bewaking

Japanse militairen,
Koreanen, heiho's

Bron: H.A.M. Liesker

Bijlage-2 De zaak Aernout

Corruptie, wapensmokkel en moord in Nederlands-Indië.

Auteur: Gerard de Boer – Amstelveen

Dit verslag is bijgewerkt tot en met juli 2006.

Tekst passage boek: Een Bende Op Java

Vervolgens wijst Van der Putten de minister op de reeks mensen die onder merkwaardige omstandigheden zijn overleden, of die

een poging tot vergiftiging ternauwernood hebben overleefd. Onder de 'overlevenden' bevindt zich volgens Van der Putten ook het toenmalige hoofdbestuurslid van de BBM, H. H. Mylanus. De man bevindt zich nog in Indonesië. Van der Putten doet een dringend beroep op de minister hem en nog enkele voormalige BBM-bestuurders voor hun eigen veiligheid en die van hun gezin zo spoedig mogelijk de gelegenheid te geven naar Nederland te komen.⁶⁵

Van der Putten en zijn mede ex-bestuursleden krijgen hun zin. Schokking biedt alle ex-BBM-bestuursleden die zich nog in Indonesië bevinden een betrekking aan in Nederland bij zijn ministerie. Van der Putten zelf krijgt per 1 november een uiterst bescheiden baantje – 'boutjes sorteren' zal hij het later noemen – op de Centrale Militaire Werkplaats in Utrecht.

Inleiding

In de jaren 1947-1948 was in het voormalige Nederlands-Indië een aantal Nederlandse officieren van het Koninklijk Nederlands-Indisch leger (KNIL) en burgerlijke autoriteiten betrokken bij talrijke malversaties, waaronder een omvangrijke wapensmokkel naar de Indonesische nationalisten. Het behoeft geen betoog dat door toedoen van deze gewetenloze lieden tal van Nederlandse militairen zijn gesneuveld.

Ook verscheidene personen - waaronder generaal Spoor - die betrokken waren bij het onderzoek (of teveel wisten) hebben dit niet overleefd. Zij werden vergiftigd, doodgeschoten, of zijn 'verongelukt'. De affaire is later bekend geworden onder de naam 'de zaak-Aernout', genoemd naar de in februari 1948 geliquideerde vaandrig Rob Aernout die zeer ver gevorderd was met zijn onderzoek.

Naar aanleiding van diverse publicaties in onder andere De Leidsche Post en de bezwarende rapporten van de hoofdambtenaar Van der Putten, werd op 18 oktober 1950 door minister mr. 's Jacob een onderzoekscommissie ingesteld onder leiding van mr. Zaaijer. Ten behoeve van de Commissie werd tevens een aantal verhoren afgenomen door de Inspecteur-Rijksrechercheur Van Noothoorn.

De uitslag stond echter al bij voorbaat vast: de goede naam van het KNIL en een aantal hooggeplaatste figuren mocht onder geen beding worden geschaad!

Als op 22 juni 1951 de Commissie-Zaaijer met haar eindrapport komt, zijn de reacties in de pers dan ook over het algemeen negatief. Men is van mening dat het rapport in dienst staat van de grote doofpot, temeer daar de bijlagen - waaronder de verslagen van de verhoren - nog 50 jaar zeer geheim zullen blijven. Het meest verontwaardigd is men over het feit dat de Commissie de wapensmokkelaffaire afdoet als een 'petit histoire zonder veel belang'.

De Indonesië-specialist Paul van 't Veer heeft hierover later in Het Vrije Volk geschreven: 'De Commissie-Zaaijer heeft een rapport opgesteld, dat in zijn eenzijdigheid, oppervlakkigheid, bevooroordeeldheid en onwetendheid alles wat ik ooit op dit gebied gelezen heb met stukken slaat.'

Feit is dat de in Nederland teruggekeerde corrupte figuren nooit terecht hebben gestaan en in een aantal gevallen zelfs weer in vooraanstaande posities zijn benoemd. Ook is nimmer grondig onderzocht wie er achter de vele liquidaties zat(en).

In het onderstaande verslag staan de bijzonderheden te lezen over deze doofpot affaire, waarbij gebruik is gemaakt van inlichtingenrapporten, betrouwbare getuigenverklaringen, artikelen en de inmiddels vrijgegeven zeer geheime verhoren door de Commissie-Zaaijer.

Ondergetekende is in augustus 1948 naar Nederlands-Indië gegaan en in februari 1956 in Nederland teruggekeerd. Gerard de Boer – Amstelveen.

Vaandrig Aernout

Vaandrig Aernout was officieel Coördinator Militair Vervoer, maar deed daarnaast ook inlichtingenwerk als agent no.15. Eind 1947 had hij lucht gekregen van smokkelpraktijken in Banjoemas; met name via het vliegveld Wirasaba.

Van majoor Brouwer van de Centrale Justitiële Afdeling in Batavia kreeg hij een geheime opdracht 'met operationele prioriteit' en vliegpassage om een diepgaand onderzoek in te stellen. Enkele dagen nadat hij hieraan begonnen was, werd hij op 13 december 1947 met vergiftigings-verschijnselen opgenomen in het militair hospitaal in Tjimahi.

Opmerking:

In het rapport van de NEFIS-ambtenaar Van Leijen staat onder meer te lezen: 'De vaandrig Aernout was kort achter elkaar op Banjoemas en Semarang en werd te Banjoemas vergiftigd doch overleefde deze poging.'

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 22 november 1950 verklaarde majoor Brouwer: "Op 2 december 1947 heb ik vaandrig Aernout een geheime opdracht gegeven. Na 2 of 3 weken zou vaandrig Aernout weer met mij contact opnemen voor de resultaten. Echter, pas medio februari 1948 kwam hij weer bij mij. Hij was ziek geworden en ziek gebleven. Vaandrig Aernout was in die tijd mager geworden en zag er zeer slecht uit. Hij voelde zich zijn leven niet zeker."

Op 6 december 1950 verklaarde de chef van Brouwer, kolonel Bakhuijs: "Vaandrig Aernout werkte veel met majoor Brouwer samen. Enige dagen vóór de dood van Aernout zei majoor Brouwer op een keer: 'Kolonel, Aernout is net geweest; U krijgt de groeten. Hij gaat naar Bandoeng. Als hij er vandaag of morgen aan gaat, weet u het wel'."

Op 22 februari 1948 versprak Aernout zich in het bijzijn van derden over zijn onderzoek naar de malversaties. Zes dagen later - op 28 februari 1948 - werd hij rond 22.30 uur tijdens een ontmoeting met luitenant Muller von Czernicki op de Junghuhnweg in Lembang door een Indonesische huurmoordenaar doodgeschoten.

Blijkens het rapport G.S. 135 van het Instituut Pasteur te Bandoeng, dat op 1 maart 1948 door de patholoog-anatoom dr. Van der Horst is opgemaakt, was Aernout door een schot in de linkerhals overleden. De tas die hij altijd bij zich droeg - nadat zijn bureau tweemaal was opengebroken - is na de moord zonder de bezwarende inlichtingenrapporten over de wapensmokkel en andere grote malversaties aan zijn weduwe teruggegeven.

Verhoor door Rijksrechercheur Van Noothoorn

Op 30 oktober 1950 verklaarde de inlichtingenofficier Schrijver dat hij een dag na de moord op Aernout opdracht kreeg zich terstond naar Muller von Czernicki te begeven.

Schrijver: "Toen ik bij hem kwam, zei hij: 'Kom je voor de zaak-Aernout? Ik zou mij daar maar niet mee bemoeien, want anders ga jij er ook aan'. Majoor Strausz heeft mij eens verteld dat Muller von Czernicki ook hem heeft gewaarschuwd om zich niet met deze zaak in te laten."

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 21 december 1950 verklaarde mevrouw Aernout-Royaards: "Ik vermoed dat mijn man iets zeer ernstigs geweten moet hebben. Ik vermoed dat het wapensmokkel betreft. Een dag vóór zijn dood vertelde hij mij: 'Ik ben nu achter een vuil zaakje gekomen, waar een hele hoge piet in betrokken is'. De naam durfde hij niet te noemen."

Op 19 februari 1951 verklaarde kapitein-KST Van der Zeep dat kapitein Westerling van mening was dat luitenant Muller von Czernicki achter de moord op Aernout zat, doch dat hij weer gedekt werd door anderen. Van der Zeep: "Westerling vertelde mij dat het gevaarlijk was om te zeggen wie deze anderen waren."

Overste Terluin

Achttien dagen vóór de moord op vaandrig Aernout was de luchtmacht-commandant Java, overste Terluin, al om het leven gekomen bij een nooit opgehelderd vliegtuigongeluk. Hij had bewijzen in handen gekregen dat in opdracht van hoge officieren goederen werden gesmokkeld via de vliegvelden Wirasaba en Andir. Aangezien de vliegtuigen afgeladen waren met smokkelwaar, moesten vaak zwaar gewonde Nederlandse militairen op de vliegvelden achterblijven.

Op 10 februari 1948 vertrok Terluin met een tas vol documenten naar Batavia om op het Hoofdkwartier de zaak onder de aandacht te brengen, maar 10 minuten na de start van het vliegveld Andir stortte de Dakota 947 bij Padalarang in een ravijn. Hierbij kwamen 19 personen (4 NIWIN-artisten en 15 militairen) om het leven, waaronder Terluin.

Opmerking:

De NIWIN-artisten waren: Johan Gütlich (cellist), Rudolf Broer van Dijk (violist), Elisabeth Evers (pianiste) en Francien Gerese (voordrachtskunstenares). Het ensemble keerde terug van zijn laatste concert te Banjoemas en zou via Batavia naar Nederland vertrekken.

Verhoor door Rijksrechercheur Van Noothoorn

Op 2 oktober 1950 verklaarde de inlichtingenofficier Schrijver, die bij de berging van de Dakota aanwezig is geweest, dat de bij het lichaam van Terluin gevonden tas met documenten in beslag is genomen door kapitein Gooren. De tas is daarna door luitenant Muller von Czernicki opgestuurd naar majoor Strausz van het Hoofdkwartier Militaire Luchtvaart in Batavia, maar daar aangekomen bleken de originele documenten niet meer in de tas te zitten.

Vlak voor de dood van Terluin had de Officier-Commissaris bij de Krijgsraad in zijn rapport geschreven: 'Toen ik enige maanden werkzaam was, begon ik inlichtingen te ontvangen die onder meer betrekking hadden op smokkelpraktijken via de vliegvelden Wirasaba bij Banjoemas en Andir bij Bandoeng.' Bij dit rapport is een afzonderlijke verklaring gevoegd van de nieuw benoemde commandant van Wirasaba, Hoogeveen, die daarin schrijft: 'Al spoedig na mijn benoeming merkte ik dat er misstanden waren, want gewonden bleven staan; smokkelwaar werd meegenomen.'

Volgens de opperwachtmeester Andela moest op zekere dag een aantal zwaar- gewonde militairen van Wirasaba worden overgevlogen naar Batavia, maar dat de twee beschikbare vliegtuigen kort daarvoor waren vertrokken. Afgeladen met smokkelwaar. Ook via de vliegbasis Tjililitan werd er gesmokkeld.

Verhoor door Rijksrechercheur Van Noothoorn

Op 19 december 1950 verklaarde luitenant Berg: 'De Inspecteur van de Algemene Politie te Batavia, Swart, heeft mij ongeveer een maand geleden verteld, dat hij een gedeelte van een onderzoek betreffende een handel in wapenen, afkomstig van de vliegbasis Tjililitan, heeft geleid. Uit dit onderzoek was hem gebleken, dat er een complot bestond tot het verhandelen van vuurwapenen, afkomstig van de Militaire Luchtvaart, aan een Indonesisch officier.'

Kapitein Westerling

Eind maart 1948 kreeg kapitein Westerling van generaal Spoor de opdracht een onderzoek in te stellen naar de moord op Aernout en alles wat er mee in verband hield. Hij trok zich tijdelijk terug in zijn huis in Tjililitan en formeerde een staf die hem bij het onderzoek moest bijstaan. Als deskundigen op het gebied van civiele en militaire wetten werden aan zijn staf toegevoegd de Officier van Justitie bij het parket van Batavia, mr. Beer en sergeant Hendrik van de Justitiële Afdeling 2MPI van het detachement Bandoeng. Mr. Donselaar en mr. Burlage traden op als raadslieden. De secretaresse van generaal Engles nam de taak op zich als stenotypiste.

Op 20 april 1948 werd sergeant Roose van de veiligheidsdienst-LTD verhoord, die onder meer het volgende verklaarde:

"Op 22 juni 1947 kwam ik bij Borgman aan de Poetrilaan 8 [Bandoeng] en wees hij me op perceel Poetrilaan 15. Al enige maanden stopte daar tussen de 4 en 6 militaire vrachtauto's en dan werden er kisten afgeladen en in het perceel binnengedragen. Hiervan is mededeling gedaan aan de commandant van Politie en een huiszoeking werd verricht. Borgman zei dat in het huis een Indonesisch officier vuurwapens werden aangetroffen. Op het moment dat de huiszoeking werd verricht, kwam daar een Betja-rijder en deze had een briefje bij zich, waarin stond: 'Vergeet mij niet; zend mij lange kousen en sokken'. Borgman vroeg: 'Wat zou dat zijn?' en toen zei ik: 'Ze bedoelen geweren en munitie'."

Gedurende zijn onderzoek heeft Westerling een aantal personen in hechtenis genomen, waaronder kapitein Luyke Roskott, luitenant Muller von Czernicki, Perre (LTD) en Soesman (LTD). Zij moesten echter later op nadrukkelijk bevel van de legerleiding weer worden vrijgelaten!

Op 25 augustus 1948 kreeg Westerling van hogerhand opdracht onmiddellijk zijn onderzoek te staken en alle stukken af te geven aan mr. Haye, de Auditeur-Militair bij de Krijgsraad te Velde te Bandoeng.

Mr. Haye

Op 9 november 1949 overleed mr. Haye op 49-jarige leeftijd na te zijn vergiftigd. Kort voor zijn dood had hij nog geschreven: 'Dit is een heel vies zaakje. Er zijn genoeg bewijzen om te verklaren dat hier sprake is van moord om het aandeel van verschillende officieren in een omvangrijke wapensmokkel verdoezelen.'

Op vrijdag 11 november 1949 werd mr. Haye begraven op het Pandoe-kerkhof te Bandoeng. In de grafrede werd nog eens benadrukt dat hij het slachtoffer van zijn plicht was geworden.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

De hoofdredacteur van De Leidsche Post, Lina, heeft op 4 januari 1951 de Commissie nog gewezen op de mysterieuze dood van mr. Haye toen deze de zaak in behandeling had. Op de mededeling van mr. Zaaijer dat Haye aan een angina pectoris was overleden, antwoordde Lina: "Uit het visum repertum blijkt een geheel andere doodsoorzaak. Ik zal hiervan een kopie aan de Commissie doen toekomen."

Pah Satoe

In verband met de moord op vaandrig Aernout werd pas in juni 1949 een aantal Indonesiërs gearresteerd, waaronder Pah Satoe. In het rapport van politie-inspecteur Krijger staat te lezen: 'In begin 1948 kreeg Pah Satoe te Segahalerang bezoek van twee KNIL-militairen – althans in militair uniform gestoken personen. Hem werd gevraagd zo spoedig mogelijk in kampong Genteng een aldaar verblijvende militair te liquideren. De woning van deze militair lag aan de rand van de kampong.

Tegen betaling van 100 roepia's moest het karwei snel geklaard worden. Of het nu ging om Muller of Aernout werd niet duidelijk. De datum werd om en nabij 28 februari 1948 vastgesteld en bij onderhandeling genoemd. Habis boelan. De KNIL-militairen waren niet blank, eerder donker van huidskleur en niet bekend bij de verdachte. Het geld was wel betaald.'

Wapensmokkel en malversaties

Er waren destijds al sterke aanwijzingen dat de opdrachtgever(s) van de liquidaties gezocht moest(en) worden onder een aantal hoge Nederlandse KNIL-officieren en burgerlijke autoriteiten, die onder meer betrokken waren bij een grootschalige wapensmokkel, waaronder de levering van 7.000 Lee-Enfield-geweren aan de Indonesische nationalisten en talrijke andere grote malversaties.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 14 november 1950 verklaarde kolonel Huijsmans: "We wisten dat er tussen de boot en het magazijn veertig procent van de boel verdween." De naar de Indonesiërs gesmokkelde wapens werden betaald met de opbrengst van opium.

In 1945 stond er namelijk een opiumfabriek in Batavia, waarvan nog vóór de komst van de Nederlandse troepen het grootste deel van de opium al was overgebracht naar Midden-Java.

Met de Catalina-vliegboot RI-005 - gevlogen door de voormalige Britse oorlogsvlieger Ralph Cobley - werd de opium van Djokja naar een klein eiland voor de kust van Maleisië getransporteerd. Daar werd de verpakte opium overgeladen in een Chinese motorboot, met bestemming Singapore. Met deze lucratieve handel werd onder meer de bewapening en uitrusting van de Indonesische Siliwangi-divisie gefinancierd.

In een vraaggesprek met het dagblad Trouw (9 maart 1951) heeft admiraal Pinke toegegeven dat de Koninklijke Marine weinig tegen de wapensmokkel kon doen.

Admiraal Pinke: "Ondanks het voortdurende contact van de Koninklijke Marine met het leger in Indonesië en ondanks mijn voortdurende verzoeken om inlichtingen over de wapensmokkel, heeft men mij nooit officieel de toedracht medegedeeld. Alleen dankzij geruchten was ik in die tijd als commandant van de Zeemacht op de hoogte van wapensmokkel op West-Java, doch meer ook niet."

In een rapport van 27 april 1948 worden de volgende, bij de malversaties betrokken, KNIL-officieren en burgers van de Legertechnische Dienst (LTD) genoemd: Generaal Mojet, kolonel Ente van Gils, overste Kooistra, kapitein Gooren, kapitein Luyke Roskott en de ambtenaren Cijfer, Perre en Soesman.

Over hen staat onder meer te lezen: 'Met deze groep valt niet te spotten. Zodra iemand zich tegen hun corruptie verzet, legt hij het loodje. Vaandrig Aernout is, omdat hij heel al wat te weten gekomen was, daarvoor op Lembang doodgeschoten door handlangers van deze groep'.

Over de genoemde kapitein Luyke Roskott heeft een lid van de Centrale Justitiële Afdeling in Batavia later aangetekend: 'Naast zijn huwelijk heeft hij een relatie heeft met een Soedanese vrouw, genaamd Doen, die bekend staat om haar grote kennis van Indische vergiften.'

Toen begin jaren '60 met een serie artikelen in De Telegraaf de zaak weer in het nieuws kwam, heeft kapitein Westerling (die in 1948 betrokken is geweest bij het onderzoek) op 27 november 1961 aan de toenmalige minister van Defensie Visser geschreven: 'Inderdaad heeft het door mij, destijds op verzoek

van wijlen generaal Spoor, ingesteld onderzoek uitgewezen dat door enkele, hetzij afzonderlijk opererende kleine groepen officieren, onderofficieren en in of buiten militaire inrichtingen werkzaam zijnde burgers, ernstige misdrijven zijn gepleegd.'

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 13 februari 1951 verklaarde luitenant-KST Ulrici dat Westerling al in 1948 tegen hem had gezegd: "Deze zaak is zo rot en corrupt; er zitten zoveel officieren en hoofdofficieren in, en de zaak is zo doorgevoerd; wapensmokkel en narcotica; generaals en de hele bliksemse boel zit er in. En zij zullen niet terugdeinzen voor de ernstigste middelen."

Generaal Simon Hendrik Spoor

Gezien de ernst van de situatie is generaal Spoor op 14 juli 1948 naar Bandoeng gegaan voor een vergadering met kapitein Westerling en enkele leden van de Bond van Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen (BBM). Met name de BBM-leden werden door hoge officieren bedreigd met represailles vanwege hun bemoeienissen met het onderzoek naar de malversaties bij de Legertechnische Dienst en de moord op vaandrig Aernout. Bij deze vergadering waren aanwezig: generaal Spoor, kapitein Westerling en de BBM-leden Hendriks, Mylanus, Van der Putten en Van den Berg. Hieronder volgt het volledige verslag van deze vergadering:

'Na kennismaking legt de delegatie van de Bond van Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen nogmaals de nadruk op het feit, dat het niet de bedoeling is schandaal en sensatie te verwekken, doch slechts om verbetering in de bestaande toestanden en bestraffing van de schuldige militaire autoriteiten te verkrijgen.

Generaal Spoor: "Hiervan ben ik ten volle overtuigd. Heren, voordat wij beginnen, moet ik U mijn excuses aanbieden, Uw vereniging heeft mij enkele weken geleden een protesttelegram gezonden tegen de ontoelaatbare uitlatingen van de Basiscommandant van Bandoeng, de Overste Kooistra.

De Kapitein Westerling bevestigde mij reeds, dat de Overste Kooistra, op een bijeenkomst door Westerling namens mij belegd, enige Uwer met represailles dreigde, naar aanleiding van Uwe medewerking aan het op mijn last ingestelde onderzoek in de Legertechnischedienst-affaire, de moord op de Vaandrig Aernout en de verdere reeks van malversaties bij de Kwartiermeester Generaal. Dit telegram is door een hoge Legertechnischedienst-autoriteit te Batavia echter onderschept en zodoende was ik tot op enkele dagen geleden, onkundig van de inhoud. Ik moet U echter mijn excuses aanbieden, dat ik, hoewel buiten mijn schuld, Uwe vereniging niet heb kunnen antwoorden. Tegen degene, die het betrokken telegram heeft onderschept, zal ik intussen de geëigende maatregelen nemen."

De delegatie deelt daarop de Generaal Spoor mede geen reden te zien dat hier excuses gemaakt dienen te worden en dankt de Generaal Spoor voor zijn eerlijke en openhartige uiteenzetting.

Generaal Spoor: "Dan zullen wij nu terzake komen. Kapitein Westerling heeft op mijn last een diepgaand onderzoek ingesteld naar de moord op de Vaandrig Aernout en daarmee verbandhoudende malversaties bij de Kwartiermeester Generaal, in het bijzonder bij de Legertechnische Dienst onder de Kolonel Kroese. De feiten die het onderzoek heeft opgeleverd zijn bijzonder ernstig. De door Uwe vereniging verstrekte feiten en gegevens zijn helaas volkomen juist gebleken. Ik moet echter opmerken dat de ernstige feiten niet alleen door officieren zijn gepleegd, doch ook door burgerlijke autoriteiten, waarbij wel contact bestond tussen beide categorieën. Ik wijs U in dit verband op de zaak van de steekpenningen ten bedrage van f.30.000 die de Resident Klaassen en de Commissaris van Politie Dahmen hebben opgestreken, de kwestie Oosterbaan met de L.A.D., enz. De laatste zaken liggen echter niet op mijn terrein, doch op dat van de Officier van Justitie. De feiten, die het onderzoek heeft opgeleverd heb ik reeds aan Mr. Haye, de Auditeur-Militair bij de Krijgsraad te Velde doorgegeven. Indien ik echter de vereiste maatregelen op dit ogenblik zonder aanzien des persoons moet uitvoeren, zou ik daardoor bijna 40% van mijn officierscorps voor de Krijgsraad moeten brengen.

U kent de huidige politieke situatie en zult zelf moeten erkennen, dat dit thans onmogelijk is. U heeft getoond in de eerste plaats goede Nederlanders te zijn en daarom aarzel ik niet een beroep op U te doen. Ik ben van plan de vereiste zuiveringsmaatregelen geleidelijk uit te voeren en te beginnen met de huidige Kwartiermeester Generaal Mojet zo spoedig als onder de huidige omstandigheden mogelijk is, van zijn functie te ontheffen en bij mij aan de tafel te zetten. De verdere maatregelen volgen geleidelijk. Ik ben er van overtuigd dat U hiermee accoord kunt gaan."

De delegatie betuigt nogmaals aan de Generaal Spoor haar dank voor de ruiterlijke erkenning van de feiten en verzekert de Generaal, dat steeds op de onvoorwaardelijke medewerking van het Hoofdbestuur en de leden van de Bond van Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen gerekend kan worden.

Tevens verklaart de delegatie zich volkomen accoord met de wijze waarop Generaal Spoor toezeft de ernstige affaires tot een oplossing te brengen.

Generaal Spoor: "Heren, ik heb steeds geweten dat ik onder alle omstandigheden op U kon rekenen en had dan ook niets anders verwacht."

De delegatie brengt de Generaal Spoor daarna onder het oog, dat er, naar de feiten aantonen, grote kans bestaat, dat de schuldige militaire autoriteiten represailles tegen enkele Hoofdbestuursleden zullen nemen en wel in het bijzonder tegen het Hoofdbestuurslid, dat werkzaam is bij de Leger-technische Dienst.

Dit Hoofdbestuurslid is wel uiterst kwetsbaar, daar de Kolonel Kroese zijn hoogste Chef van dienst is.

Generaal Spoor: "Ik geef U mijn woord als officier en Legercommandant, dat ik zal zorgdragen, dat de schuldige militaire autoriteiten nimmer tegen U represailles kunnen nemen. Is dat voldoende?"

De delegatie: "Uw woord is voor ons voldoende Generaal."

Generaal Spoor: "Om terug te komen op de Legertechnische Dienst. Ik ken toevallig de Kolonel Kroese, Frans, van dichtbij en hoewel de door Kapitein Westerling bijeengebrachte bewijzen zijn schuld aantonen, kan ik nog bijna niet geloven, dat Frans Kroese opzettelijk om zich te bevoordelen zich met deze ernstige malversaties heeft ingelaten.

Frans Kroese is echter dom en altijd dom geweest. Ik zal U een voorbeeld geven zoals ik het zie. Als de Kolonel Kroese aan U, technici, een defecte auto zou tonen en vragen hoe lang U er voor nodig heeft dit voertuig te repareren, zou U, na een grondig onderzoek, een termijn noemen b.v. tien dagen. Als de Kolonel Kroese hetzelfde zou vragen aan Luyke Roskott, dan zou deze direct zeggen: 'Hoogstens een dag. Morgen staat de wagen gerepareerd bij U voor deur'. En inderdaad zou de volgende dag de wagen bij de Kolonel Kroese voor de deur staan, doch Frans zou niet zien dat dit niet dezelfde wagen is, doch een andere wagen door Luyke Roskott ergens gestolen. En hiermee doet Luyke Roskott zijn voordeel. Wat de benoeming van Soesman betreft tot bedrijfsadviseur bij de Legertechnische Dienst, deze man is landbouwkundig ingenieur van Wageningen. Het is mij onbegrijpelijk waarom Kolonel Kroese dit heeft gedaan. Deze heer Soesman moet zich beter met plantjes bemoeien, maar in geen geval met een Legertechnische Dienst.

Enfin, Heren, ik hoop dat door dit onderhoud Uw vertrouwen is teruggekeerd. Ik behoef U er niet op te wijzen, dat U dit onderhoud als uiterst vertrouwelijk dient te beschouwen. Kapitein Westerling is in deze ernstige affaires mijn volkomen vertrouwde en U kunt met hem alles bespreken alsof U met mij spreekt. Mocht het dringend nodig zijn dat U mij persoonlijk spreekt, dan weet U, dat ik elke maand minstens een dag op Bandoeng ben en U kunt mij in dat geval rechtstreeks te Batavia opbellen.

Ik zal U dan de eerstvolgende keer op Bandoeng voor een nadere bespreking ontvangen."

Generaal Spoor tot de Kapitein Westerling: "Je hebt het gehoord, Westerling. Je hebt mijn onbeperkte volmacht en je gaat onverbiddelijk door."

Na de Generaal Spoor haar diepe erkentelijkheid te hebben betuigd neemt de delegatie afscheid.

Bandoeng, 22 juli 1948.

Het Hoofdbestuur van de Bond van Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen.

w.g. Van den Berg, secretaris.

Opmerking: De 48-jarige secretaris Van den Berg is op 2 december 1948 overleden. Hij werd vergiftigd.

Generaal S.H. Spoor Paviljoen

Op 15 september 1995 opende mevrouw H.T. Spoor-Dijkema het Generaal S.H. Spoor Paviljoen. Dit is van 1 april tot 1 oktober geopend en hier bezichtigen ongeveer 30.000 bezoekers jaarlijks de kleine tentoonstelling of raadplegen documenten of de database met bijzonderheden van de 6.229 omgekomen militairen.

De dood van generaal Spoor

Op 20 mei 1949 werd ook generaal Spoor slachtoffer van een vergiftiging tijdens de lunch in het restaurant van de Jachtclub in Tandjong Priok. Ten gevolge hiervan kreeg hij op maandag 23 mei 1949 om circa 9.00 uur ernstige hartklachten, waaraan hij op woensdag 25 mei 1949 om 12.15 uur op 47-jarige leeftijd is overleden. De disgenoten van de generaal - ritmeester Smulders en de hoofdaalmoezenier Verhoeven - zijn na de lunch eveneens ziek geworden. Smulders heeft vier dagen in coma gelegen, en Verhoeven is later met het troepenschip 'Grote Beer' naar Nederland geëvacueerd voor verdere behandeling.

Opmerking: Aangezien de overige gasten van de Jachtclub - die exact hetzelfde hadden gegeten - achteraf niets bleken te mankeren werd een voedselvergiftiging uitgesloten.

Een oud-officier van het Hoofdkwartier in Batavia heeft later verklaard dat de militaire autoriteiten de vergiftiging destijds bewust hebben verzwegen, omdat men bevreesd was dat het toch al falende moreel van de troepen hierdoor nog verder zou worden aangetast.

Bovendien heeft generaal-majoor dr. Simons, het hoofd van de Militair Geneeskundige Dienst, het niet nodig gevonden om sectie op het lichaam van generaal Spoor te verrichten, terwijl het hem bekend was dat diens adjudant Smulders nog met vergiftigingsverschijnselen (en in coma!) in het hospitaal lag. Overigens zijn alle medische rapporten rond de ziekte en de dood van generaal Spoor niet in de archieven bewaard gebleven.

Opmerking: Op 27 augustus 2003 heeft Smulders tegenover ondergetekende bevestigd, dat de vergiftiging van generaal Spoor bewust is verzwegen en dat alles rond de dood van de generaal is 'weggemoffeld'. Smulders was er tevens van overtuigd dat de dood van generaal Spoor te maken had met de zaak-Aernout en paste in de reeks van verdachte sterfgevallen.

De Legerkoerier schreef later: 'In mei 1949 overleed generaal Spoor plotseling. 'Een hartaanval', luidde de officiële verklaring. 'Vermoord door Nederlanders', volgens Westerling, en hij niet alleen.

De ritmeester-adjudant Smulders van generaal Spoor werd na het bewuste etentje eveneens ernstig ziek en heeft in coma gelegen. Toen hij na een maand uit het ziekenhuis kwam, werd hij onmiddellijk teruggestuurd naar Nederland.'

In 1952 schreef kapitein Westerling in zijn memoires: 'De dramatische verwijdering van een der belangrijkste spelers van het Indonesisch toneel, geschiedde zo abrupt en op een zo vreemde wijze, dat vele stafofficieren van het KNIL de mening waren toegedaan, dat de generaal vergiftigd was.'

Westerling was er van overtuigd dat ook generaal Spoor in opdracht van de corrupte KNIL-officieren is vergiftigd 'aangezien zij belang hadden bij zijn dood, omdat de generaal, waar mogelijk, de wijdverbreide corruptie in het leger wilde aanpakken'. Verscheidene officieren die op zaterdag 21 mei en zondag 22 mei 1949 nog met generaal Spoor hadden gesproken, waaronder overste Van Lier, hebben later verklaard dat de generaal zich die dagen erg beroerd voelde.

Het is overigens de vraag of men generaal Spoor bewust heeft willen vermoorden, aangezien Smulders en Verhoeven na die fatale lunch ook niet zijn overleden. Vermoedelijk heeft men hem alleen maar ernstig ziek willen maken, zodat hij naar Nederland geëvacueerd zou worden. Feit is dat er nogal wat militaire en politieke figuren waren die er alle belang bij hadden dat de generaal van het Indische toneel verdween. Blijkbaar was men niet op de hoogte dat generaal Spoor op één nier leefde, zodat het gif niet goed uit zijn bloed gezuiverd kon worden.

Opmerkingen:

Het feit dat generaal Spoor maar één nier had, staat ook te lezen in een brief d.d. 30 mei 1949 van de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon dr. Beel aan de fractievoorzitter van de KVP prof. Romme.

Mevrouw Spoor-Dijkema, die ten tijde van het drama in Nederland vertoefde, heeft altijd tegengesproken dat haar man is vergiftigd. Nadat ze kort na zijn overlijden in Indonesië was teruggekeerd, heeft dr. Simons haar dus blijkbaar alleen ingelicht over de periode 23 mei-25 mei, maar gezwegen over de fatale lunch op 20 mei. Ook moet betwijfeld worden of Simons haar wel de laatste medische rapporten van haar man heeft laten zien. Vermoedelijk waren die in opdracht van hogherhand - of door Simons zelf - reeds vernietigd!.

Hoofredacteur Houbolt

Eén van de personen die door intensieve naspeuringen veel bezwarend materiaal over de malversaties en de mysterieuze doden in handen had gekregen, was Jaap Houbolt, de hoofredacteur van het Bataviaasch Nieuwsblad. Nadat hij had bemerkt dat de corrupte figuren de hand boven het hoofd werd gehouden, schreef hij op 30 juli 1949 in zijn krant: 'Wie nu meent dat de schuldigen, nadat de bewijzen verkregen waren, terstond uit hun ambt ontslagen zouden zijn, vergist zich. Integendeel, sommigen kregen promotie.'

Op 11 augustus 1949 publiceerde Houbolt de namen van de corrupte KNIL-officieren en ambtenaren, zoals vermeld in het rapport van 27 april 1948, maar nadat hij kort daarna met de dood was bedreigd besloot hij verder in zijn krant te zwijgen. Op 26 augustus 1950 boekte hij passage op een vliegtuig naar Nederland om daar zijn goed gedocumenteerde dossier over de malversaties en liquidaties aan de regering voor te leggen, maar de avond voor zijn vertrek overleed de 55-jarige Houbolt om 22.00 uur in Pesing na te zijn vergiftigd. Zijn dossier was verdwenen.

Op 28 september 1950 schreef De Waarheid: 'Voor zijn dood vertoonde hij dezelfde vergiftigings-

verschijnselen, welke ook geconstateerd waren bij anderen, die voor en na de dood van Aernout plotseling stierven. Onze lezers zullen zich herinneren, dat generaal Spoor al zeer plotseling overleed. Als oorzaak werd een hartaanval genoemd, ofschoon niemand in zijn omgeving ooit gemerkt had, dat wijlen generaal Spoor last van een zwak hart had.'

En De Leidsche Post schreef op 29 september 1950: 'De onlangs overleden heer Houbolt, durfde in het Bataviaasch Nieuwsblad de grote trom te roeren en publiceerde een artikel dat voor sommige officieren zeer bezwarend was. De onder verdachte omstandigheden overleden Houbolt deelde het lot van vele anderen, die evenals hij, de knuppel in het hoederhok gooiden.'

Generaal Mojat

Na de dood van Houbolt heeft zijn broer in een brief geschreven: 'Kort voor zijn voorgenomen vertrek naar Nederland is generaal Mojat bij hem geweest, of heeft iemand gestuurd, om te trachten hem over te halen een stuk te tekenen, waarbij hij zich verbond van enigerlei actie af te zien. Dit heeft Jaap geweigerd.' In zijn artikel van 11 augustus 1949 had Houbolt generaal Mojat nog genoemd als één van de bij de malversaties betrokken officieren. Mede op bevel van deze generaal moest men kapitein Luyke Roskott vrijlaten, die op 12 mei 1948 te Semarang was gearresteerd wegens het leveren van wapens en voertuigen aan het Indonesische leger. De kapitein zat toen gevangen in de KST-kazerne te Batoedjadjar en werd daar nog ondervraagd door kapitein Westerling en majoor Brouwer van de Centrale Justitiële Afdeling.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 28 december 1950 verklaarde generaal Mojat dat kapitein Luyke Roskott op bevel van generaal Spoor moest worden vrijgelaten. Volgens Mojat heeft de legercommandant tegen hem gezegd: "Dit is op mijn last, doch ik wens niet dat mijn naam hierbij genoemd wordt."

Overigens was het indertijd bij generaal Spoor bekend dat generaal Mojat de onder zijn bevel gestelde corrupte officieren de hand boven het hoofd hield. Tijdens de vergadering op 14 juli 1948 in Bandoeng had hij al benadrukt dat hij, zodra de omstandigheden het toelieten, van plan was om generaal Mojat van zijn functie te ontheffen.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 22 november 1950 verklaarde majoor Brouwer: "Generaal Mojat was géén krachtfiguur. Ik heb nooit ook maar één poging gezien om een eind aan de malversaties te maken. Er is drieërlei verklaring voor: Generaal Mojat was ofwel een sukkel of een schurk, ofwel de kleine schurken konden niet worden gemist en hij moest het wel toelaten om de zaken te laten marcheren."

Op 28 november 1961 heeft luitenant-KST Ulrici in een brief geschreven: 'Over de misstanden bij de kwartiermeester-generaal Mojat kan ik het volgende definitief naar voren brengen: Dat generaal Spoor tegen Westerling en mij, tijdens een bezoek dat wij hem brachten, liet uitkomen dat er een grote zwendel en chaos alsmede corruptie plaats vond op de dienst kwartiermeester-generaal. Tevens verzocht hij Westerling een onderzoek alsmede een rapport op te stellen in samenwerking met de heer Van der Putten, die zoals hij mededeelde volkomen op de hoogte was van het lek. Wij hadden namelijk bij acties grote voorraden munitie en wapens buitgemaakt die nog waren verpakt in de originele verpakking met de codenummers en al, zoals wij die normaal van onze eigen wapendepots in ontvangst namen. Later vertelde Westerling mij, dat men op het spoor was van een grote wapensmokkel, gepleegd door officieren en dat het hier ging om een bedrag van 40 miljoen gulden. Ik kan volkomen instaan voor de hierboven door mij naar voren gebrachte feiten. Hoewel ik het niet gaarne naar voren breng, mag ik toch in ieder geval verwachten dat men de woorden van een ridder M.W.O. niet in twijfel trekt.'

'Poncke' Princen

Een onbekend aantal Nederlandse officieren stond ook in contact met de guerrilla's van de deserteur Jan 'Poncke' Princen. Volgens Ulrici, die op 9 augustus 1949 met zijn speciale eenheid 'Eric' het kamp van Princen in de desa Tjilutung-Gerang had overvallen, beschikte hij over kisten Nederlandse munitie.

Tijdens deze actie kreeg Ulrici het dagboek van Princen in handen. Ulrici: "Die man wist alles. Over de sterkte van stoottroep 'Eric', onze uitrusting, onze bewegingen. Er stonden ook namen in van Nederlandse officieren die met hem collaboreerden. Er zat een brief in van een Nederlandse kapitein. Die smeekte hem niets te doen als hij gevangen genomen werd, want hij had vrouw en kinderen. Princen moest maar zeggen wat hij nodig had en dan zou die officier daarvoor zorgen. Het dagboek is door mij afgegeven aan generaal Engles. Die heeft het weer doorgegeven aan de inlichtingendienst. En vanaf dat moment is het foetsie. Het kan bijna niet anders of Princen moet ook daar zijn vriendjes hebben gehad."

Hilman en Van Mook

Het was bij de inlichtingendienst NEFIS bekend dat ook de gouverneur van Batavia, Hilman Djajadiningrat, betrokken was bij de wapensmokkel. Aangezien hij voor de Nederlandse autoriteiten een belangrijke federale voorman was bij de vorming van de deelstaat Pasoendan mocht hij absoluut niet in opspraak worden gebracht!

Hierover heeft de NEFIS-ambtenaar Van Leijen later, op 5 november 1950, in een vertrouwelijk rapport geschreven: 'Enige tijd vóór de Eerste Politionele Actie (Juli 1947) kwam van het Kabinet van de Regering Van Mook een zeer geheime instructie binnen, waarin werd voorgeschreven om Hilman ten koste van alles te behouden voor het uitgestippelde Nederlandse politieke beleid en de geplande opbouw van een Federale Regering. Gedurende mijn diensttijd bij het territoriaal tevens troepencommando West-Java gebeurde het dat in Zuid-Preanger grote hoeveelheden wapens werden gesmokkeld, waarmee hinderlijke verliezen werden toegebracht aan de rond en zuidelijk van Soekaboemi gelegerde eigen troepen.

Aangezien men niet te weten kon komen wie achter deze smokkelaffaire zat, werd mij opdracht gegeven hiernaar een onderzoek in te stellen. Het gelukte mij te Soekaboemi bij een Chinees beslag te leggen op de gehele administratie van deze wapensmokkel, waaruit bleek dat de toenmalige gouverneur van het federale district Batavia, Raden Hilman Djajadiningrat, de auctor intellectualis hiervan was.'

Pemoeda's

Op 2 oktober 1945 wordt H.J. van Mook, die vanuit Australië de belangen van Nederlands-Indië had behartigd, benoemd tot luitenant-gouverneur-generaal. Hij moet zorgen voor herstel van het koloniale gezag en de evacuatie en opvang van bevrijde geïnterneerden. De beloofde steun van geallieerden en Nederlanders komt echter te laat en Indonesische strijdgroepen, pemoeda's, grijpen hun kans om de onafhankelijkheid van Indonesië met geweld te verdedigen. De pemoeda's komen voort uit de Indonesische jeugdbewegingen die in de oorlog waren ontstaan – waarvan sommige volgens Japanse militaire tradities werden geschoold en getraind.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 23 januari 1951 verklaarde Van Leijen: "Het is mijn nekslag geweest dat deze man Hilman onder de zeer bijzondere bescherming stond van het Kabinet van de luitenant-gouverneur-generaal Van Mook."

Opmerking:

Vanwege hogere politieke belangen - en ten koste van de levens van Nederlandse militairen - werd hier dus het smokkelen van wapens naar de vijand door de vingers gezien! Overigens komt de naam van Van Mook in verscheidene rapporten - die pas in 2001 zijn vrijgegeven - nogal negatief naar voren. Zo heeft de inlichtingenofficier Van Beckhoven op 20 juni 1948 in zijn rapport geschreven dat Van Mook in contact stond met de TNI (het Indonesische leger) via zijn zuster in Bandoeng.

Op 28 december 1950 verklaarde generaal Mojet: "Na de moord op Aernout vernam ik dat generaal Spoor een onderzoek gelast had. Ik heb mij hierop tot de legercommandant gewend met de vraag waarom deze dit niet overliet aan de KMG Mojet. Generaal Spoor antwoordde hierop: 'Hier blijf jij buiten. Ik weet, je hebt er niets mee te maken, maar hier zitten allerlei andere affaires aan vast, die zeer hoog gaan'. De generaal heeft hierop enkele namen genoemd en tegen mij gezegd: 'Ik verbied je om je hierin te mengen'. Hij vervolgde toen: 'Later zal ik je meer vertellen; hier zitten meer kwesties aan vast. Zeg ook tegen Kroese LTD dat hij daar volkomen buiten blijft. Ik heb dit onderzoek gelast en daar heb ik mijn reden voor'."

Op de vraag van de voorzitter mr. Zaaijer om een nadere precisering van hetgeen de legercommandant hier precies achter zocht, antwoordde Mojet dat generaal Spoor in dit verband de namen noemde van Van Mook, Van Hoogstraten, generaal De Waal en generaal Meijer.

Mojet: "Ik voel mij verantwoord in deze kring deze namen te noemen, daar ik rekening houd met de mogelijkheid dat mijn naam - die thans beklad wordt - als dekmantel gebruikt wordt door anderen."

Op 4 januari 1951 verklaarde de chef van het Kabinet van generaal Spoor, overste Van Lier: "Generaal Spoor wist dat er geknoeid werd, zo o.a. door generaal De Waal en de toenmalige luitenant-gouverneur-generaal Van Mook."

Later die middag verklaarde de hoofdredacteur van De Leidsche Post, Lina, dat hij van de inlichtingen-officier Van Beckhoven informatie had gekregen over de betrokkenheid van Van Mook bij een opium-zwandel. Van Beckhoven had hierover documenten aangetroffen bij een huiszoeking ten huize van luitenant Muller von Czernicki in Indonesië. Generaal Engles had diezelfde morgen de Commissie al laten weten, dat hem indertijd al in Indonesië te horen was gekomen dat de opiumsmokkel richting Van Mook liep.

Verhoor door Rijksrechercheur Van Noothoorn

Op 19 december 1950 verklaarde luitenant Berg: "Het is mij bekend, dat de majoor Brouwer een onderzoek heeft gehad in de opiumsmokkel. Ik weet dat Brouwer deze zaak niet tot een eind heeft kunnen brengen, omdat hij op hogere autoriteiten is gestuit."

Doofpot

Na de dood van generaal Spoor verdween de zaak-Aernout naar de achtergrond. Er was geen autoriteit die het onderzoek naar de malversaties en de liquidaties wilde voortzetten. De toenmalige vaandrig Nijenhuis, die indertijd op het Hoofdkwartier in Batavia het dossier-Aernout beheerde, heeft hierover op 9 september 2002 aan ondergetekende geschreven: 'Het had voor de hand gelegen, dat generaal Buurman van Vreeden, de nieuwe legercommandant, de zaak had doorgezet.

Buurman van Vreeden heeft dat blijkbaar niet kunnen of willen doen. Ik denk dat men moeilijk in het land van de overwinnaars lieden kan berechten die aan de overwinnaars wapens leverden.'

Opmerking: Misschien niet in Indonesië, maar dan toch zeker wel later in Nederland. Maar dat is ook niet gebeurd!

Alle bij de malversaties betrokken officieren hebben dus nooit voor de Krijgsraad terecht gestaan en zijn bij terugkeer in Nederland doorgegaan met het intimideren en bedreigen van degenen die teveel wisten, waaronder de hoofdambtenaar van Defensie Van der Putten, die in Nederlands-Indië generaal Spoor behulpzaam was geweest bij het onderzoek. Zelfs in latere jaren vonden de intimidaties nog steeds plaats. Dit is onder meer gebleken tijdens de verfilming van de op deze affaire gebaseerde Nederlandse speelfilm 'De Schorpioen'. Een week voor de première schreef de NRC op 8 september 1984: 'Meer dan 36 jaar later zijn er in Nederland nog tal van mensen die wit worden om de neus en ernstig waarschuwen je er vooral niet mee te bemoeien. Dan volgt er een rij namen van mensen die hun nieuwsgierigheid met de dood hebben moeten bekopen of krachtig geïntimideerd werden. De meeste recente intimidatie betreft Ben Verbong, regisseur van De Schorpioen, in wiens werkkamer werd ingebroken, waarbij niets van waarde werd meegenomen, maar wel duidelijk naar iets (het dossier-Aernout?) is gezocht.'

Eerder, op 23 augustus 1984, was de journalist Peter Schumacher, die onderzoek deed naar de moord op vaandrig Aernout, al opgebeld door een zekere heer Beem die hem het volgende vertelde: "Twee jaar geleden was ik er zelf mee bezig. Toen werd ik gewaarschuwd door iemand er mee te stoppen. Drie weken later werd die man op een zebepad doodgereden. Ik weet nog veel meer, maar dat vertel ik je niet, want het is echt nog bloedlink."

Opmerking:

Op 17 juli 2004 schreef Peter Schumacher aan ondergetekende: 'Indertijd waarschuwden enkele Indische vrienden mij vooral op te passen nu ik dit 'gevaarlijke' onderwerp ging onderzoeken. Er konden nog steeds mensen worden vermoord, die er te veel in gingen duiken!'

Overzicht geliquideerde personen

- 1) Begin 1948 overlijdt de NEFIS-officier Groeneveld na te zijn vergiftigd. Blijkens een rapport van 23 april 1948 was hij belast met het onderzoek naar de wapensmokkel.
- 2) Op 10 februari 1948 komt overste Terluin bij Padalarang bij een nooit opgehelderd vliegtuigongeluk om het leven. Hij was op weg naar het Hoofdkwartier in Batavia met bewijsstukken over de smokkelaffaire.
- 3) Medio februari 1948 overlijdt te Soekaboemi de inlichtingenofficier luitenant Van Wijk als gevolg van een vergiftiging. Hij had bewijzen in handen gekregen dat een aantal KNIL-officieren en een hoge autoriteit betrokken was bij een grootschalige wapensmokkel. De wapens werden via Chinezen verkocht aan Indonesische guerrilla's. Vlak voor zijn dood had Van Wijk in Bandoeng zijn informatie nog doorgespeeld aan vaandrig Aernout (agent no.15). Van Wijk stierf met de reisorder voor Nederland in zijn zak.
- 4) Op 28 februari 1948 wordt vaandrig Aernout tijdens een ontmoeting met luitenant Muller von Czernicki op de Junghuhnweg in Lembang door een Indonesische huurmoordenaar doodgeschoten.
- 5) De politiemann Hendrik, die het onderzoek naar de moord op Aernout van nabij had meegemaakt, wordt dood in een gevangenis aangetroffen. (Opmerking: Dit betreft niet de sergente Hendrik die kapitein Westerling heeft geassisteerd bij het onderzoek naar de moord op Aernout.)
- 6) Een ambtenaar van de inlichtingendienst NEFIS, die het onderzoek in de zaak-Aernout in behandeling heeft, overlijdt na te zijn vergiftigd.
- 7) De ambtenaar Van den Berg, één van de meest ingelichte en gedocumenteerde figuren in de zaak-Aernout, overlijdt op 2 december 1948 na te zijn vergiftigd. Enkele maanden voor zijn dood had hij de zaak nog besproken met generaal Spoor.

- 8) De accountant Rusche, die Aernout behulpzaam is geweest bij het opstellen van een rapport over de gepleegde malversaties, overlijdt na te zijn vergiftigd. Hij stond op het punt om zijn bewijsmateriaal aan de militaire autoriteiten en de Landrechter over te dragen.
- 9) Op 14 mei 1949 komen de oversten Jessurun en Gerhartz bij een nooit opgehelderd vliegtuigongeluk bij Kroja om het leven. Volgens de inlichtingendienst moest ook dit ongeluk in verband worden gebracht met de malversaties bij het KNIL, aangezien deze officieren betrokken waren bij het onderzoek.
- 10) Zes dagen later, op 20 mei 1949, wordt generaal Spoor - die de leiding had in de zaak-Aernout - ziek als gevolg van een vergiftiging in het restaurant van de Jachtclub in Tandjong Priok en overlijdt vijf dagen later aan een hartstilstand.
- 11) De Auditeur-Militair bij de Krijgsraad te Velde, mr. Haye - die de zaak nog in behandeling heeft - overlijdt op 9 november 1949 na te zijn vergiftigd.
- 12) Op 26 augustus 1950 overlijdt de hoofdredacteur van het Bataviaasch Nieuwsblad Houbolt na te zijn vergiftigd. Hij zou de volgende dag naar Nederland vertrekken om zijn dossier over de malversaties en de liquidaties aan de regering voor te leggen.

Pogingen tot liquidatie

Een paar dagen na de dood van generaal Spoor is in Tjimahi de zeer goed geïnformeerde ambtenaar Mylanus ziek geworden als gevolg van een vergiftiging. Wanneer hij uit het hospitaal wordt ontslagen, is hij maar ten dele hersteld. De behandelende artsen konden niet positief vaststellen wat de aard van de vergiftiging was.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 12 december 1950 verklaarde Mylanus: "Enige dagen na de dood van generaal Spoor, namelijk op 29 mei, ben ik in elkaar gezakt en zwaar ziek geworden, gepaard gaande met hevige koortsen."

Op 13 februari 1951 verklaarde zijn collega Blokkerus dat hij later geen eten en drinken meer durfde te gebruiken dan wat hij zelf had klaargemaakt. Op de vraag van mr. Zaaijer of hij dan links en rechts doden om zich heen zag vallen, antwoordde Blokkerus: "Ik ben er van overtuigd, dat er zoveel mensen vergiftigd zijn in verband met de zaak. Ik heb de voorgeschiedenis niet meegemaakt, doch het was toch bekend dat deze mensen allen met dezelfde zaak bezig waren."

De Leidsche Post schreef op 1 september 1950: 'Te Bandoeng werd in 1948 een poging gedaan om kapitein Westerling, door wijlen generaal Spoor met het onderzoek belast, en waarmede hij zeer ver gevorderd was, te vergiftigen, eveneens zijn ondercommandant Ulrici. Beide officieren herstelden.'

Opmerking:

Zelf heeft Westerling in 1984 hierover gezegd, dat hij in zijn onderzoeksperiode slechts door zijn eigen instinct en geluk een mogelijke aanslag op zijn leven heeft kunnen vermijden.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 13 februari 1951 verklaarde luitenant-KST Ulrici dat hij vlak voor zijn vertrek naar Nederland was vergiftigd en op sterven had gelegen. Hij is er weer bovenop gekomen nadat de artsen ruggenmergvocht bij hem hadden afgetapt. Ulrici: "Het zou vergif zijn dat door een Europese arts niet onderkend kon worden."

Hoofdredacteur Lina

Begin jaren '50 is in Nederland de hoofdredacteur van De Leidsche Post, Henk Lina, bij een mysterieus 'auto-ongeluk' om het leven gekomen. Van september 1950 tot en met februari 1951 had hij wekelijks in zijn krant paginagrote artikelen over de zaak-Aernout gepubliceerd. De informatie kreeg hij van de in Nederland teruggekeerde personen van de Inlichtingendienst (Van Beckhoven), Justitie (Brouwer), de Leger-technische Dienst (Van der Putten) en anderen, die grote moeite hadden met het feit dat de zaak in de doofpot was gestopt.

Zo schreef majoor Brouwer hem: 'Ik heb als tweede man van de Militaire Politie in Indonesië naar eer en geweten mijn plicht gedaan, maar moest daarbij terdege rekening houden met de mogelijkheden van liquidatie aangezien ik omringd was door hoge burgerlijke en militaire machthebbers, die middelen te baat zouden nemen, indien ik te diep op deze zaken zou ingaan.'

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 4 januari 1951 verklaarde Lina: "Met majoor Brouwer heb ik ook een onderhoud gehad. Deze was overtuigd dat Aernout vermoord was in opdracht van de 'gang', en dat onder zeer hoge militaire

autoriteiten malversaties en corrupties zijn gepleegd. Hij durfde dit in Indonesië echter niet aan te pakken, daar er al meer mensen het leven bij gelaten hadden. Later verklaarde Brouwer schriftelijk tegenover mij dat hij ook tegenover de Commissie nog niet vrijuit heeft durven spreken, daar hij alsnog van mening was dat men ook hier in Holland zal trachten de zaak in de doofpot te stoppen."

Lina was ook in het bezit van documenten die zeer bezwarend waren voor een aantal hooggeplaatste personen. Tijdens zijn verhoor heeft hij de toezegging gedaan alle in zijn bezit zijnde stukken over de wapen- en opiumsmokkel aan de Commissie-Zaaijer ter beschikking te zullen stellen. Of dit daadwerkelijk nog voor zijn overlijden heeft plaatsgevonden is niet bekend.

In een van zijn laatste artikelen publiceerde Lina de volgende anonieme brief die hij op de redactie had ontvangen: *'Voor mij ligt een brief waaruit ik het volgende citeer: "U doet er beter aan, Uw onderzoek te staken. Het is niet zonder gevaar. Ik ben een jaar lang bezig geweest bewijzen te verzamelen in de kwestie Aernout. Door mijn functie was ik daartoe alleszins in staat. Ik bracht die bewijzen op de plaatste waar ze behoorden, maar er werd niets aan gedaan. Derhalve raad ik U aan, houd er mee op. U verspilt tijd, geld en moeite. U loopt tegen een muur, harder dan beton, zoals ik en anderen dat deden. Houd er dus mee op en vergeet!".'*

Vlak voor zijn dood had Lina tijdens een openbare vergadering in Den Haag nog opgemerkt: "Hoge officieren van het KNIL waren bij de knoeierijen betrokken. De minister van Oorlog is daarvan volledig op de hoogte. Men zal in Nederland verbijsterd staan als alles bekend wordt."

Enkele artikelen uit De Leidsche Post

1 september 1950 (over de corrupte ambtenaren en officieren) Nederlandse regeringsambtenaren, officieren en hoofdofficieren van het KNIL stalen zich rijk in Indonesië. Velen van hen keerden reeds naar het moederland terug en anderen komen nog, hun borst behangen met onderscheidingstekens en...hoge pensioenen. En onder hen waren lieden die de moed hadden rapporten te onderscheppen, en de tegen hen ingediende beschuldigingen van corruptie en malversaties in de doofpot te stoppen, omdat ze daartoe de macht hadden. Maar de Nederlandse inlichtingenofficier vaandrig Aernout, die uit hoofde van zijn beroep vele malversaties van zijn superieuren aan het licht bracht, werd in Indonesië vermoord. En hij was niet de enige die een dergelijk lot onderging.

20 oktober 1950 (over de smokkelpraktijken).

Uit mededelingen van A.A.T. chauffeurs, die de vaandrig Aernout tussen Batavia en Bandoeng aanhield voor geringe vergrijpen, werd hem toegevoegd: "Wij worden gegrepen omdat we clandestien wat suiker vervoeren, maar op Batavia, onder de neus van de Generaal vervoeren de hoogste officieren nog heel wat anders". Hierdoor kreeg vaandrig Aernout de lucht van het feit, dat op Batavia, hoofdofficieren in complot met anderen, belangrijke goederen met militaire trucks vervoerden, waarmede fantastische bedragen werden verdiend.

20 oktober 1950 (over de dood van Houbolt).

Wij hebben ons intussen gewend tot de broers e.a. van wijlen de heer J.A. Houbolt, Hoofdredacteur van het Bataviaasch Nieuwsblad, die zijn opzienbarende publicaties het licht deed zien en ons omtrent zijn plotselinge dood op 26 augustus jl. het volgende mededeelden: De heer Houbolt had een landhuisje gekocht buiten de stad Batavia, in Pesing aan de weg naar Tangerang. In dit huisje, waar hij voor het eerst de nacht zou doorbrengen, is hij overleden. Na het nuttigen van de laatste maaltijd, ongeveer 7 uur in de avond, begaf de heer Houbolt zich ter ruste. Om kwart voor tien hoorde zijn bediende, die in een aangrenzende kamer sliep, kreunen, waarop hij zich naar heer Houbolt begaf. Deze was toen reeds buiten kennis. Een kwartier later, omstreeks tien uur, blies hij de laatste adem uit. Een merkwaardige coïncidentie is, dat hij zelf vermoedde kans te hebben het slachtoffer te worden van de bekende "gang". De heer Houbolt had kort vóór zijn dood passage geboekt op het vliegtuig om voor enkele maanden naar Nederland te gaan. Kort vóór zijn vertrek is er een militaire autoriteit bij hem geweest om te trachten hem over te halen een stuk te tekenen, waarbij de heer Houbolt zich zou moeten verbinden van enigerlei actie af te zien. Dit heeft de heer Houbolt geweigerd.

10 november 1950 (over de wapensmokkel).

Ons is bekend dat een vooraanstaand medewerker van de C.M.I. en grote wapensmokkelaffaire op het spoor kwam en na ontdekking van deze zaak, (de gehele administratie was in zijn bezit) welke zeer compromitterend was voor een zeer hoge Indonesische bestuursambtenaar van West-Java, op een valse aanklacht van deze ambtenaar 5,5 maand werd 'knijp' gezet, en daarna vrijgesproken. Dit 5,5 maand 'knijp' zetten diende, om deze bestuursambtenaar rustig de tijd te geven de gesmokkelde wapens, die in dumps waren ondergebracht, veilig te stellen.

Opmerking: *De NEFIS/CMI-medewerker betreft Van Leijen. De bestuursambtenaar Hilman Djajadiningrat.*

Op last van de (Nederlandse) Officier van Justitie zat Van Leijen van 4 maart 1949 tot en met 15 augustus 1949 in de gevangenis.

Prins Bernhard

Bij een drietal verhoren door de Commissie-Zaaijer is ook de naam van prins Bernhard gevallen. De getuigen hadden het allen vernomen van de inlichtingenofficier Van Beckhoven.

Verhoor door de Commissie-Zaaijer

Op 12 december 1950 verklaarde de heer Van der Putten: "Voor het dossier over de zaak-Aernout ben ik nog bij Van Beckhoven geweest. Op zijn vraag wat hiervan de bedoeling was, antwoordde ik dat ik de zaak wilde voorbrengen bij de Minister, waarop hij antwoordde dat men dit in Nederland niet behoefde te proberen; dat het in Nederland nog veel erger was dan in Indië en dat zelfs Prins Bernhard er in betrokken was. Ik ben er van overtuigd dat de dossiers, die Van Beckhoven bezit, zeer belangrijk zijn."

Op 21 december 1950 verklaarde mevrouw Aernout-Royaards: "In maart 1950 trof ik Van Beckhoven die mij mededeelde, dat hij de stukken [over het onderzoek naar de moord op haar man] aan het Ministerie van Oorlog had afgedragen en mij adviseerde maar niets aan de zaak te doen, daar zelfs Prins Bernhard er bij betrokken was."

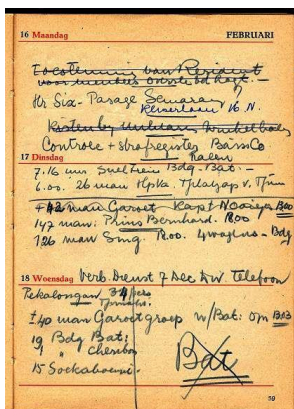
Op 4 januari 1951 verklaarde de heer Lina: "Van Beckhoven heeft tegen mij en Van der Putten verklaard dat ook Prins Bernhard bij de knoeierijen betrokken zou zijn."

Opmerking:

Op al deze verklaringen is door mr. Zaaijer niet verder doorgevraagd, noch is de inlichtingen-officier Van Beckhoven ooit door de Commissie gehoord. Het is dus onbekend hoe Van Beckhoven aan zijn wetenschap kwam. Feit is dat de in opspraak geraakte generaal Mojat, vóór zijn komst naar Nederlands-Indië (december 1945), bij de Staf van prins Bernhard heeft gediend. Vermoedelijk heeft Van Beckhoven het een en ander met elkaar in verband gebracht.

Persbericht, 23 juli 2005

Raadsel rond Prins Bernhard.

Was Prins Bernhard eind februari 1948 nu wel of niet in het vroegere Nederlands-Indië? En zo ja, wat deed hij daar toen? Een uniek document in het nieuwe boek 'Met de dood voor ogen' van Henk Hovinga wijst op een mogelijk geheime reis van Prins Bernhard naar het toen chaotische Indië. Dat document is een agenda-blaadje van de vermoorde transportofficier Rob Aernout die een aantekening maakte van een militair transport op Java met Prins Bernhard op 17 februari 1948. Elf dagen later, op 28 februari 1948, werd dezelfde vaandrig Rob Aernout slachtoffer van een nooit opgehelderde moord.

In maart 2005 had Henk Hovinga al in het veteranenblad Checkpoint geschreven: 'Uiteraard houdt Aernout geen dagboek bij over wat hij dagelijks hoort en ziet. Maar hij heeft wel een simpele schoolagenda met summiere, maar veelzeggende aantekeningen. Zo meldt hij op 17 februari 1947 [=1948] een bezoek van prins Bernhard. De schoolagenda zit nog wel in Aernouts tas als die

na de moord aan zijn weduwe wordt teruggegeven.'

Opmerking:

In de Checkpoint staat abusievelijk als datum vermeld: 17 februari 1947. Deze fout is later hersteld in Hovinga's boek 'Met de dood voor ogen'.

In de Nederlandse kranten en archieven wordt echter nergens melding gemaakt van een bezoek van prins Bernhard aan Nederlands-Indië in 1948. Hierboven het agendablaadje van Aernout, met op 17 februari 1948 de aantekening: 147 man: Prins Bernhard. 18.00.

Opmerking:

Indien deze 147 militairen betrokken waren geweest bij de escorte c.q. beveiliging van prins Bernhard, dan is het opmerkelijk dat in al die jaren nooit iemand van hen uit de school heeft geklapt. Aangezien er destijds in Tjimahi ook een kaderschool bestond met de naam 'Prins Bernhard', valt het niet uit te sluiten dat de aantekening van Aernout een contingent militairen van deze school betreft. Het vervoer van en naar deze school werd verzorgd door de Coördinatie Militair Vervoer te Bandoeng, waar Aernout transportofficier was.

Kapitein Luyke Roskott

Een van de hoofdrolspelers in de zaak-Aernout is de kapitein-KNIL dr. ir. Rudolf Johan (John) Luyke Roskott. Geboren op 16 september 1902 in Djokjakarta wordt hij eind jaren '20 naar Europa gestuurd om met een toelage van 1000 (!) gulden per maand te studeren aan de TH in Delft, de Sorbonne in Parijs en de universiteiten van Glasgow en Heidelberg.

Opmerking: Hij had miljoenen geërfd van zijn schatrijke vader, die tal van ondernemingen en onroerend goed bezat en rond 1915 in Djokja is vermoord. Nadat hij in 1930 in Brussel was getrouwd met Ans Cassa (de zuster van overste Cassa, de latere troepencommandant van Bandoeng en Tjimahi) keert hij in 1933 als ingenieur in de automobieltechniek naar Nederlands-Indië terug. Hier krijgt hij in Bandoeng een invloedrijke burgerbaan en heeft veel vrienden onder de Nederlanders, Chinezen en Indonesiërs.

Tijdens de mobilisatie dient hij als reserve-officier in het KNIL (legernr: 02211660). Na de capitulatie in 1942 komt Luyke Roskott terecht in een Japans krijgsgevangenkamp in Bandoeng, waar hij vanwege zijn technische kennis de aandacht trekt van de Japanners. Gedurende de gehele bezetting werkt hij bij de Technische Dienst van het Japanse leger.

Opmerking: Een foto waarop hij staat afgebeeld met 2 Japanners is in het bezit van ondergetekende. In het rapport Fr/R/10 van de inlichtingendienst NEFIS staat over Luyke Roskott onder meer te lezen: 'Zeer intiem met Japanners'. Gezegd moet worden dat hij zijn mede-krijgsgevangenen niet vergeten was. Regelmatig brengt hij medicijnen, sigaretten en etenswaren naar het kamp. Mede door zijn goede verstandhouding met de Japanse officier Yoishi Hamada voorziet hij tevens een aantal vrouwenkampen van voedsel en medicijnen.

Naast zijn huwelijk met Ans Cassa knoopt Luyke Roskott een relatie aan met een Soendanese vrouw, genaamd Doen, die bekend staat om haar kennis van Indonesische vergiften. Behalve met Luyke Roskott deelt Doen ook het bed met Japanse officieren, waaronder kapitein Hiroshi Nakamura.

Opmerking: Nadat Nakamura in geallieerde krijgsgevangenschap was verdwenen, heeft Luyke Roskott ook nog ook een kortstondige relatie gehad met diens maitresse Carla Wolff.

In de rapporten van de inlichtingendienst NEFIS wordt Luyke Roskott ook herhaaldelijk genoemd als vermoedelijke medeplichtige in een geruchtmakende juwelenaffaire. Onder Japanse leiding, waaronder kapitein Hiroshi Nakamura, werd vlak na de Japanse capitulatie voor kapitalen aan juwelen en edele metalen uit de pandhuizen gestolen. Japanse officieren die hierbij betrokken waren, en met wie Luyke Roskott volgens de aantekeningen van de NEFIS op goede voet zou hebben gestaan, hebben later tijdens verhoren verklaard dat hij had meegeholpen bij het doen verdwijnen van de juwelen, de zogeheten Nakamura-schat.

Tijdens de 'Bersiap' stelt Luyke Roskott zijn leven in de waagschaal met het beschermen van kwetsbare groepen mensen tegen de vele aanvallen van jonge, fanatieke Indonesische nationalist (Pemoeda's). Niet lang daarna dient hij weer als 1e luitenant in het KNIL en ziet men hem vaak, gewapend met een karabijn, in een oude Jeep rondrijden. Na zijn bevordering tot kapitein voorziet hij tijdens de Eerste Politie Actie (1947) vanuit zijn nieuwe standplaats Semarang de Nederlandse militairen van voertuigen, die hij geheel op eigen wijze overal vandaan weet te halen.

Hij is overal te vinden waar de jongens van de T- en V-brigade hem nodig hebben als hun 'materiaal-meester'. Met name generaal Buurman van Vreeden en kolonel Huijsmans hebben zich later min of meer positief over hem uitgelaten.

Buurman van Vreeden: "De persoon Luyke Roskott stond bij de troep uitstekend aangeschreven. Hij maakte alles voor elkaar."

Huijsmans: "Het was zo'n type, als je tegen hem zei: 'Ik moet morgen honderd auto's hebben', dan stonden er de volgende dag honderd auto's, maar dan moest je niet vragen hoe hij er aan kwam. Natuurlijk kreeg men ook, met iemand als Luyke Roskott, dat hij goed voor zichzelf en zijn relaties ging zorgen."

Kort daarna is Luyke Roskott, samen met een aantal hoge officieren en burgerlijke autoriteiten, betrokken bij een grootschalige wapensmokkel naar de Indonesische nationalist.

Op 12 mei 1948 wordt hij door de MP in Semarang gearresteerd, verdacht van het leveren van wapens en voertuigen aan de TNI (het Indonesische leger). Ook bij hem thuis wordt een voorraad wapens in beslag genomen, waaronder Stenguns, Brownings en een Bren. Luyke Roskott wordt daarna overgebracht naar de kazerne van het Korps Speciale Troepen in Batoedjadjar, waar hij ondervraagd wordt door kapitein Westerling. Op nadrukkelijk bevel van de legerleiding moet men hem echter later weer vrijlaten.

Feit is dat Luyke Roskott dikwijls ook het nodige voor hoge officieren wist te 'organiseren' en hen aldus voor deze bijzondere diensten aan zich wist te verplichten. Met name de generaals Mojat en De Waal hebben

hem meermalen de hand boven het hoofd gehouden als hij weer eens in de problemen kwam. Generaal Engles heeft later opgemerkt: "Als je aan Luyke Roskott kwam, dan kwam je ook aan De Waal." Overigens had Luyke Roskott een aversie tegen generaal Spoor, omdat hij ervan overtuigd was dat de legercommandant voor de oorlog lid van de NSB is geweest. Hoe hij aan deze wetenschap kwam, is onbekend.

Na de soevereiniteitsoverdracht wordt Luyke Roskott op 27 juli 1950 adviseur bij het Indonesische leger en in mei 1953 gaat hij met zijn vrouw en eenjarige dochter met verlof naar Nederland.

Opmerking: In 1947 was hij gescheiden van Ans Cassa en in 1948 hertrouwd met de 18-jarige Javaanse Raden Endang Hartati Brotoedirdjo.

In november 1953 keert Luyke Roskott weer naar Djakarta terug, maar de Indonesische autoriteiten weigeren hem zonder opgaaf van redenen de toegang tot het land. Ook al zijn bezittingen ter waarde van vele miljoenen guldens waren inmiddels door de Indonesische autoriteiten geconfisqueerd. Zonder van boord te zijn geweest keert het gezin berooid naar Nederland terug. Met behulp van zijn oude vriend generaal De Waal solliciteert Luyke Roskott tevergeefs voor een technische baan bij de Verenigde Naties. In 1954 tracht hij nog een bestaan op te bouwen als handelsadviseur, maar dat wordt eveneens een mislukking. Uiteindelijk wordt hij in 1955 leraar op een autotechnische school in Apeldoorn. Daarnaast adviseert hij het Directoraat Materieel Landmacht (DML) bij de aankoop van materieel voor de legerwerkplaatsen en geeft hij onderricht aan onderofficieren. Tijdens een bezoek van prins Bernhard aan de school heeft Luyke Roskott de eer hem rond te leiden.

Luyke Roskott is altijd in Den Haag blijven wonen, maar door de week logeerde hij in het pension 'Klein Telanak' aan de Loolaan in Apeldoorn, op een steenworp afstand van zijn school. Volgens een oud-collega was hij zeer geliefd bij de leerlingen, die hem 'Oom John' noemden. Ook hield hij nog regelmatig samenkomsten met zijn oude vrienden uit zijn Bandoengse tijd, waaronder generaal De Waal, kolonel Kroese en Perre. Luyke Roskott heeft altijd alle beschuldigingen jegens zijn persoon met klem tegengesproken. Toen begin jaren '60 de zaak-Van der Putten speelde, heeft hij tegen een journalist gezegd: "Ik heb mij noch aan corruptie, noch aan collaboratie schuldig gemaakt. Moreel heb ik niets misdreven." En over de hoofdbambtenaar Van der Putten: "Ik heb hem altijd beschouwd als een uiterst kundig technicus. Zijn baan bij de LTD voor de oorlog in Bandoeng heeft deze man, die mij nu beschuldigt, aan mij te danken."

Luyke Roskott was in het bezit van een schrijven van de Commandant van de Nederlandse Strijdkrachten, waarin staat: 'Nadrukkelijk wordt bekend gesteld, dat de ingestelde onderzoeken nopens de tegen U ingebrachte verdachtmakingen hebben uitgewezen dat omtrent ontoelaatbare handelingen Uwerzijds niets is gebleken.' Dit schrijven is echter niet afkomstig van generaal Spoor - of diens opvolger generaal Buurman van Vreeden - maar van een vriend van Luyke Roskott, namelijk het hoofd personeelzaken van de adjudant-generaal en gedagtekend 25 juli 1950, dus 7 maanden na de soevereiniteitsoverdracht en 2 dagen voordat hij als adviseur bij de TNI in dienst trad!

Op 13 december 1961 heeft hij tegen een journalist van Het Parool gezegd: "Of de generaals en de officieren van justitie zijn stom en idioot dat ze mij nog nooit gegrepen hebben, of ik heb niets gedaan. Want ik kan mij niet voorstellen dat ze de corrupte Luyke Roskott niet gepakt zouden hebben."

Opmerking: Pim Colson - destijds in Nederlands-Indië onderofficier van de Centrale Justitiële Afdeling - heeft nog vlak voor zijn dood in 2002 gezegd: "Het staat voor mij onomstotelijk vast dat Luyke Roskott direct betrokken is geweest bij grootscheepse wapensmokkel. Wij hadden daar verklaringen over van gevangen genomen Indonesische militairen. Luyke Roskott was een meester in het doen verdwijnen van sporen die konden leiden naar geknoei met legermaterieel, waarvan hij telkenmale beschuldigd werd. Hij had goede contacten in de hoogste legerkringen in Bandoeng."

Luyke Roskott is in 1967 gepensioneerd en in 1978 overleden.

VAN DER PUTTEN

Eén van de meest ingelichte figuren betreffende de malversaties bij het KNIL en de moord op vaandrig Aernout was de hoofdbambtenaar van de Leger Technische Dienst Frans van der Putten uit Bandoeng. Nadat hij zijn bevindingen aan generaal Spoor had gemeld, laat deze hem tijdens een vergadering op 14 juli 1948 weten: "Kapitein Westerling heeft op mijn last een diepgaand onderzoek ingesteld naar de moord op de vaandrig Aernout en de daarmede verbandhoudende malversaties bij de kwartiermeester-generaal [Mojet]. De feiten die het onderzoek heeft opgeleverd zijn bijzonder ernstig.

De door u verstrekte feiten en gegevens zijn helaas volstrekt juist gebleken. Ik moet echter opmerken, dat de ernstige feiten niet alleen door officieren zijn gepleegd, doch ook door burgerlijke autoriteiten, waarbij wel contact bestond tussen beide categorieën.

Indien ik echter de vereiste maatregelen op dit ogenblik zonder aanzien des persoons moet uitvoeren, zou ik daardoor bijna veertig procent van mijn officiercorps voor de Krijgsraad moeten brengen. U kent de huidige politieke situatie en zult zelf moeten erkennen, dat dit thans onmogelijk is. Ik ben van plan de vereiste zuiveringsmaatregelen geleidelijk uit te voeren en te beginnen met de huidige kwartiermeester-generaal Mojet zo spoedig als onder de huidige omstandigheden mogelijk is, van zijn functie te ontheffen. Ik geef u mijn woord als officier en legercommandant, dat ik zal zorg dragen, dat de schuldige militaire autoriteiten nimmer tegen u represailles kunnen nemen."

Als met de dood van generaal Spoor ook de zaak-Aernout in de militaire doofpot verdwijnt, beginnen de intriges tegen Van der Putten. Wanneer hij begin 1950 op het punt staat om naar Nederland terug te keren, krijgt hij bezoek van kapitein Luyke Roskott. Deze laat hem weten, dat als hij niet al zijn documenten over de zaak-Aernout inlevert hij nooit levend in Nederland zal aankomen. In het bijzijn van mevrouw Van der Putten stelt de kapitein hem voor de keus: "In Indonesië blijven, overgaan in dienst van het Indonesische leger en alle 'Indische zaken' vergeten, of...dit weigeren en Nederland nooit terugzien."

Van der Putten - die dit al had voorzien - antwoordt hem: "De stukken zijn al in Nederland; wanneer mij één haar wordt gekrenkt volgt in Nederland onmiddellijk publicatie van het dossier-Aernout."

Opmerking:

In dit dossier zit onder meer een verklaring van het toenmalige hoofd van de Justitiële Afdeling van de Militaire Politie in Bandoeng, waarin staat: 'Na de dood van de generaal Spoor werd in een schrijven van de kolonel Kroese de kapitein Luyke Roskott opgedragen de heer F.H. van der Putten ten koste van alles te elimineren.'

Volgens de hoofdredacteur van De Leidsche Post, Lina, - die het weer van kapitein Westerling had vernomen - kwam de opdracht aan 'Bandoeng' van kolonel Somer.

Lina: "De kapitein Westerling was bekend met een opdracht van het Hoofd van de Centrale Militaire Inlichtingendienst te Batavia, de kolonel Somer, aan het kantoor te Bandoeng, die luidde dat Van der Putten zo spoedig mogelijk ten koste van alles geëlimineerd moest worden."

In februari 1950 keert Van der Putten terug in Nederland, waar hij bij de regering gehoor hoopt te vinden, maar de deuren blijven echter voor hem gesloten. De regering heeft totaal geen belangstelling voor de malversaties en degenen die hun onderzoek met de dood hebben moeten bekopen. De in Nederland teruggekeerde corrupte officieren worden zelfs weer in vooraanstaande posities benoemd. Verscheidene keren wordt Van der Putten (die nog steeds als hoofd-ambtenaar bij Defensie in dienst is) weer geïntimideerd door de groep die hij bij generaal Spoor bijna tot aan de Krijgsraad heeft gebracht. Als Van der Putten nogmaals de regering over deze figuren opmerkzaam maakt, laat minister mr. 's Jacob op 18 oktober 1950 een onderzoek instellen door een commissie onder leiding van mr. Zaaijer.

Dat het daarna voorgoed in de doofpot verdwijnt, blijkt als de minister van Oorlog, ir. Staf, in oktober 1951 twee bestuursleden - de heren Baatenburg de Jong en Kapinga - van de Nederlandse Christelijke Bond van Overheidspersoneel (NCBO) ontvangt om over de zaak te spreken. Tot teleurstelling van de Bondsbestuurders laat de minister hen echter weten: "Mannen, ik zit ermee. Als ik het deksel van deze beerput oplicht, weet ik niet waar ik blijf."

Bij een volgende gelegenheid vraagt de minister de Bondsbestuurders hun correspondentie niet naar zijn ministerie te zenden: "Stuur de stukken naar mijn privé-adres, dan worden ze niet onderschept."

Opmerking: *Het privé-adres dat minister Staf voor de Bondsbestuurders heeft opgeschreven is: Louis Couperusplein 69, Den Haag.*

Later, op 20 oktober 1961, zal De Telegraaf hierover schrijven: 'Generaal Spoor is dood. In Indonesië noch in Nederland is er een autoriteit te vinden die de zaak-Aernout met wortel en tak kan uitroeien. De duistere machten zijn oppermachtig. Één man blijft onbuigzaam onder de doden, die rondom hem vallen: ambtenaar Van der Putten. Hij is in het bezit van stukken waaruit de zaak-Aernout duidelijk is.'

In februari 1950 enkele maanden na de soevereiniteitsoverdracht, vertrekt hij naar Nederland. In Den Haag hoopt hij gehoor te vinden voor zijn tot berstens toe gevuld gemoed. Het is ijdele hoop. Voor Van der Putten blijven de deuren gesloten. De moord op vaandrig Aernout en de vreemde dood van hen, die het onderzoek dorsten beginnen, laat de regering koud.

Ook de weduwe, mevrouw H.J. Aernout-Royaards, blijft met haar twee kinderen onverzorgd achter. Zij wordt uitgesloten van haar pensioenrechten. De motivering?: 'Vaandrig Aernout vertoefde niet in verband met een dienststopdracht ter plaatse van het gebeurde'. Met andere woorden: vaandrig Aernout is in zijn vrije tijd vermoord en zijn weduwe heeft daarom geen recht op pensioen.

Het is deze even ongelooflijke als verschrikkelijke gang van zaken, die in de wilskrachtige - in Amsterdam geboren - Van der Putten een ongelooflijke felheid doet losbarsten. Hij ziet hoe de figuren uit Bandoeng

naar Nederland komen en in vooraanstaande posities worden benoemd.

Een bijna vertwijfelde Van der Putten waarschuwt minister Staf voor de figuren, die hij in zijn defensiehuis haalt. Hij wordt niet geloofd; de gevolgen hebben zich in de loop van de laatste jaren keer op keer bij D.M.L.-schandalen aangediend. Er zijn bekende 'Bandoengse namen' bij.

Kort nadat zij in Nederland in het militaire zadel zijn geholpen, beginnen de Bandoeng-figuren terug te slaan; proberen zij wraak te nemen op de man, die hen bij generaal Spoor tot onder de galg bracht: F.H. van der Putten. Duister als de dood van Aernout c.s. spinnen zij hun draden door het Nederlandse defensie-apparaat, waar mogelijk trachtend Van der Putten de carrièrenek te breken. Dikwijls lukt dit bijna.

Even vaak weet ook Van der Putten aan hun greep te ontkomen; niet in de laatste plaats door zijn voortreffelijk werk als ambtenaar, waardoor hij bij minister Staf en later ook bij staatssecretaris Kranenburg de waardering vond die hem toekwam. Hoezeer minister Staf tenslotte ook overtuigd raakt van het bestaan van het complot, dat Van der Putten het ambtelijk bestaan onmogelijk wil maken, blijkt in oktober 1951, wanneer hij twee bestuursleden ontvangt van de Nederlandse Christelijke Bond van Overheidspersoneel om over de zaak-Van der Putten te spreken.

De laatste woorden van de minister tijdens dit onderhoud zijn: "Mannen, ik zit ermee. Als ik het deksel van deze beerput oplicht, weet ik niet waar ik blijf".

Op 8 januari 1960 moet Van der Putten een bedrijf in Oudewater controleren, waar reparaties aan legervoertuigen zijn uitbesteed. De echtgenote van de eigenaar van het bedrijf, mevrouw Van der Bree, vertelt hem dat een zekere Franssen van het ministerie van Defensie op bezoek is geweest, die haar - indien het bedrijf van haar man in de toekomst nog opdrachten van Defensie wilde hebben - nadrukkelijk had verzocht medewerking te verlenen aan zijn schorsing.

Opmerking: Haar was namelijk door Franssen het volgende opgedragen: "Bij het eerstvolgende controlebezoek van Van der Putten moet u hem in het kantoor apart nemen, uw blouse losscheuren, gillen, personeel roepen en zeggen dat u bent aangerand. Den Haag zal dan wel voor de rest zorgen." Mevrouw Van der Bree heeft pertinent geweigerd hierop in te gaan! De verwachting van de Defensie-ambtenaar dat de firma van haar man te zeer afhankelijk was van legeropdrachten en zij niet durfde te weigeren was dus voorbarig gebleken.

De Rijkspolitie in Oudewater wordt in de 'aanrandingscène' gekend; Van der Putten doet aangifte; een proces-verbaal wordt opgemaakt, maar dat leidt alleen maar tot een nieuwe doofpotactie. Dit doet de advocaat van Van der Putten, mr. Geleijnse, opmerken: "Het onderzoek is bepaald niet zo gedaan als men in Nederland mag verwachten."

Op 20 oktober 1961 schrijft De Telegraaf:

'De zaak-Van der Putten is één van de onverkwikkelijke naoorlogse affaires in Nederland, zoals bij de 'aanrandingscène' in Oudewater, waarin de heer Van der Putten moest worden gelokt om hem als hoofdamtenaar onmogelijk te maken. Het is een intrige, die men in Nederland voor onmogelijk houdt. De bewijzen zijn er. Voor wie er kennis van heeft kunnen nemen, staat het vast, dat een 'burgerambtenaar van het ministerie van Defensie' deze valstrik voor hoofdamtenaar Van der Putten wilde uitzetten. Uit de moord op Aernout ontwikkelde zich de zaak-Van der Putten van nu: nu dertien jaar geleden.

Evenals na de dood van de generaal Spoor trachten zijn belagers nu Van der Putten opnieuw in diskrediet te brengen.

Het duidelijkst wordt dit in de affaire-Oudewater.

Hoe zeer het Bandoengse gif in de Nederlandse defensie is doorgedrongen, blijkt ook wanneer de minister [in 1951] de bestuursleden van de NCBO vraagt de stukken over Van der Putten naar zijn privé-adres te sturen.

Alle bewijzen in de zaak-Oudewater en alle wetenschap omtrent de Aernout-achtergrond van de zaak-Van der Putten ten spijt laat de defensieleiding de door generaal Spoor 'gegarandeerde' Van der Putten wegzinken in een poel die voor hem werd gegraven.'

Op 24 november 1961 stuurt Van der Putten naar de nieuwe minister van Defensie Visser een rapport van 21 getypte vellen met namen en feiten over officieren, die zich in Nederlands-Indië aan corruptie en collaboratie hebben schuldig gemaakt, en op dat moment nog op vooraanstaande posities in functie zijn.

Van der Putten schrijft onder meer hoe hij na de capitulatie van Nederlands-Indië in 1942 de documentatie van een speciale machinebatterij had veilig gesteld en verborgen om gebruik daarvan door de Japanners te voorkomen. Op nadrukkelijk bevel van twee Nederlandse

officiëren, en onder bedreiging met aangifte bij de Kempeitai (de Japanse 'Gestapo'), moest hij de documentatie echter aan de Japanners afgeven.

In zijn rapport vermeldt Van der Putten tevens de ernstige feiten die zich na 1945 in Nederlands-Indië en later in Nederland hebben afgespeeld. Volgens hem zijn de talloze onregelmatigheden die hij de afgelopen tien jaar in Nederland heeft moeten vaststellen niet minder ernstig en onmogelijk kunnen worden losgemaakt van de vroegere gebeurtenissen in Nederlands-Indië, met name omdat bij de latere gebeurtenissen in Nederland dezelfde figuren een hoofdrol spelen.

Drie dagen na het ontvangst van zijn rapport wordt Van der Putten door minister Visser ontslagen.

DEPARTEMENT VAN DEFENSIE

Afdeling burgerpersoneel
Sectie II, Bureau 7.
Aan de technisch hoofdbambtenaar
1e klasse F.H. van der Putten

Ons nummer: B.06.07.17.003/275
's-Gravenhage, 27 november 1961
Onderwerp: Beëindiging dienstbetrekking.

Op 7 november jl. heb ik u opgedragen mij schriftelijk opgave te doen van u bij name bekende officieren, thans nog in dienst van de Koninklijke Landmacht, die zich in het voormalig Nederlands-Indië aan collaboratie zouden hebben schuldig gemaakt en ook na de capitulatie van Japan onregelmatigheden zouden hebben gepleegd.

Tevens verzocht ik u melding te maken van de feiten, waaraan deze officieren zich naar uw mening zouden hebben schuldig gemaakt.

Hoewel u in uw brief van 9 november jl. toezegde aan deze opdracht gevolg te zullen geven, hebt u hieraan bij uw schrijven van 24 november jl. niet voldaan.

U hebt immers in geen enkel opzicht aangegeven dat, nog hoe, deze officieren zouden hebben gecollaboreerd en aan welke onregelmatigheden hebben schuldig gemaakt.

Bovendien worden in uw schrijven beweringen gedaan omtrent feiten en omstandigheden, welke hetzij door daartoe ingestelde commissies zijn onderzocht en, voorzover deze bewijsbaar bleken te zijn, aanleiding hebben gegeven tot het treffen van geëigende maatregelen, hetzij onbewezen of vage beschuldigingen inhouden ten opzichte van daarbij betrokken militairen burgerpersoneel.

Zonder met de uitslagen van de ingestelde onderzoeken rekening te houden, worden daarbij door u alle reeds eerder door u te berde gebrachte verdenkingen herhaald en staande gehouden en suggereert u de aansprakelijkheid van de totale leiding van de desbetreffende legeronderdelen voor de door u beweerde plichtsverzuimen.

Op grond van het vorenstaande acht ik u ongeschikt tot verdere vervulling van enige functie bij het Departement van Defensie en zie ik mij deswege genooddacht u ontslag te verlenen wegens ongeschiktheid voor het door u beklede ambt, anders dan ziels- en lichaamsgebreken.
De desbetreffende ontslagbeschikking treft u hiernevens aan.

De vraag of u op grond van het bepaalde in het tweede lid van artikel 100 van het algemeen rijksambtenarenreglement voor de toekenning van wachtgeld in aanmerking kunt worden gebracht, zal worden bezien.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

w.g. Visser

Opmerking

Blijkbaar heeft minister Visser het rapport, dat Van der Putten hem gestuurd heeft - en dat ook in bezit is van ondergetekende - niet goed gelezen. Van der Putten noemt in zijn brief wel degelijk de namen en ernstige feiten van de collaborerende officieren. Over het onder dwang afgeven van de door hem achtergehouden documentatie van een machinebatterij schrijft hij: 'In opdracht van de kapiteins Maurenbrecher en Luyke Roskott, tenslotte onder bedreiging met aangifte bij de Kempeitai, heeft ondergetekende deze gegevens uitgeleverd. Deze uitlevering werd opgedragen om de bedoelde

machinebatterij te kunnen gebruiken. Na de capitulatie van Japan is van vorenstaande feit door ondergetekende bij de bevoegde autoriteiten aangifte gedaan. Op die aangifte is nooit meer iets gehoord.'

Op 13 januari 1962 schrijft De Telegraaf

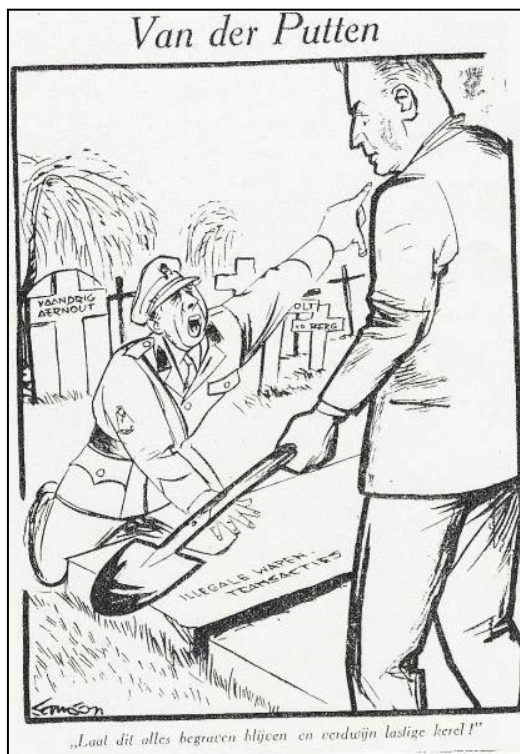
'Vrijdagmiddag 27 november jl. heeft minister van Defensie ir. S.H. Visser het doek - willen - laten vallen over de moord op vaandrig Aernout gepleegd in 1948 in Nederlands-Indië, en de daaruit voortgekomen zaak-Van der Putten in Nederland: "Ik heb de heer Van der Putten ontslagen. Hij is een gevaar voor de omgeving." Donderdagavond 7 december zei prof. mr. P.J. Oud (VVD) in de Tweede Kamer: "Ik vraag de minister: geef ons volledige opening van zaken. De minister heeft zelf op een pers-conferentie gezegd: ik wens dat de onderste steen boven zal komen. De minister kan zich niet voorstellen, dat de onderste steen boven is gekomen door het feit, dat de minister terecht, of ten onrechte de heer Van der Putten ontslag heeft gegeven".'

Van der Putten vecht zijn ontslag met succes aan bij de Centrale Raad van Beroep van het Ambtenaren-gerecht, maar uiteindelijk weet Defensie hem toch te treffen door zijn functie zogenaamd te laten vervallen. Teleurgesteld en moegestreden neemt hij op 15 november 1962 zelf ontslag. Fenny Hugo (Frans) van der Putten is in 1982 als een verbitterd man gestorven.

Opmerking:

Dat Van der Putten nooit is geliquideerd, heeft hij naar alle waarschijnlijkheid te danken aan het feit dat zijn dossier met alle bezwarende documenten ergens veilig in een kluis lag opgeborgen. Bij een eventuele aanslag op zijn leven zou zijn zoon het dossier onmiddellijk in de openbaarheid hebben gebracht. Volgens mevrouw Van der Putten heeft haar man vlak voor zijn dood zijn gehele dossier vernietigd.

Cartoon begin jaren '60

Overzicht van enkele krantenkoppen 1949-1984
Wie vermoorde de vaandrig Aernout?
Hernieuwd onderzoek in duistere affaire gewenst
(Bataviaasch Nieuwsblad, 11 augustus 1949)

NACHT OVER NEDERLAND?

Wie vermoorde de Veiligheidsofficier Vaandrig R.C.L. Aernout? Corrupties en malversaties speelden in dit drama een grote rol (De Leidsche Post, 1 september 1950)

Ernstige beschuldigingen tegen groep officieren van het K.N.I.L. RECHTSZAAK tegen deswege aangeklaagde journalist liep dood. Verband met moord op vaandrig Aernout? (Algemeen Handelsblad, 28 september 1950)

Opmerking:

De aangeklaagde journalist is de later vergiftigde Jaap Houbolt van het Bataviaasch Nieuwsblad. De betreffende officieren zijn: generaal Mojet, kolonel Ente van Gils, luitenant-kolonel Kooistra, kapitein Gooren en kapitein Luyke Roskott.)

Werd onderzoek naar corruptie verhinderd door moord? De mysterieuze dood van vaandrig Aernout en hoofdredacteur

Houbolt. (De Waarheid, 28 september 1950).

Raadsel van wapensmokkel op Java opgelost. HOGE FUNCTIONARIS IN NED. DIENST LEIDDE ZELF HET COMLOT. (Trouw, 29 januari 1951)

Opmerking: De hoge functionaris betreft de gouverneur van Batavia Hilman Djajadiningrat die - vanwege politieke belangen! - onder de speciale bescherming stond van de luitenant-gouverneur-generaal Van Mook.

WAPENSMOKKEL OP WEST-JAVA. Ned. inlichtingenofficier werd slachtoffer van intriges. (Trouw, 5 februari 1951).

Opmerking: De inlichtingenofficier betreft Van Leijen, die op het spoor kwam van Hilman's betrokkenheid bij de wapensmokkel.

WAPENSMOKKEL OP WEST-JAVA

Landrechter ging met opzet niet op achtergronden in (Trouw, 17 februari 1951).

Opmerking: *Het betreft hier de Landrechter mr. L.F. de Groot.*

Admiraal Pinke haalt herinneringen op "Kon. Marine kon weinig uitrichten tegen wapensmokkel naar Djokja" (Trouw, 9 maart 1951).

Na de dood van generaal Spoor begon: De Tienjarige Vervolg van Van der Putten. (De Telegraaf, 18 juni 1960).

BEWIJS HOOGVERRAAD? Dreigend geheim van Van der Putten moet onderzocht worden "TESTAMENT VAN GENERAAL SPOOR" ZOU NAMEN VAN NEDERLANDSE. COLLABORATEURS BEVATTEN. (Algemeen Dagblad, 30 september 1961).

Van der Putten's Martelgang. GENERAAL SPOOR STOND GARANT. Lijdensweg, die al dertien jaar duurt begon in BANDOENG. Weg naar Oudewater is 'geplaveid' met zeven mysterieuze doden uit de zaak-Aernout Moord op K.N.I.L.-vaandrig Aernout in 1948 op Java legde de kiem voor aanrandings-cène in '60. (De Telegraaf, 20 oktober 1961).

Opmerking: *Dit betreft de zogeheten 'Bloesjesaffaire' in Oudewater. Mevrouw van der Bree moest op nadrukkelijk verzoek van Defensie Van der Putten compromitteren middels een in scène gezette aanranding.*

Spoor van corruptie en zwendel bloedde dood in Lembang, in een verlaten bungalow Schoten in de nek velden AERNOUT. Dit was het begin van een reeks opzienbare sterfgevallen (De Telegraaf, 21 oktober 1961). Na de dood van generaal Spoor is de kust vrij Kapitein X. krijgt opdracht de-man-die-teveel-weet te elimineren. De NAKAMURA-SCHAT Een spoor van juwelen, dat naar een vreselijk vermoeden leidt. Wapenleveranties aan Soekarno (De Telegraaf, 23 oktober 1961).

Opmerking: *Kapitein X betreft de kapitein-KNIL Luyke Roskott, die van hogerhand opdracht kreeg Van der Putten te elimineren.*

MOORDENAARS legden vaandrig AERNOUT het zwijgen op TWEEMAAL ontsprong Van der Putten de dans Van der Putten's martelgang is ook de lijdensweg van mevrouw. Aernout (De Telegraaf, 24 oktober 1961).

Wie het Rapport-Huysmans leest, komt slechts tot de conclusie DIT weet de Minister niet. EXCELLENTIE S.H. VISSER SCHROOMDE NIET OP HET KOMPAS VAN MISLEIDEND RAPPORT-ZAAIJER TE GAAN VAREN. Commissie-Zaaijer bezoedelde - en passant - de nagedachtenis van Legercommandant Spoor (De Telegraaf, 25 november 1961).

Den Haag: Géén rehabilitatie Van der Putten. (Het Vrije Volk, 27 november 1961).

Oud-medewerker over Van der Putten: "Waarom heeft deze goudeerlijke man het zo moeilijk?" (De Telegraaf, 28 november 1961).

Opmerking: *De oud-medewerker uit Bandoeng betreft Henk Blokkerus.*

GETUIGE UIT NEDERLANDS-INDIË VERKLAART: Uitslag rapport-Zaaijer was blijkens verhoren bij voorbaat bepaald. Drager M.W.O. achter Van der Putten. (De Telegraaf, 28 november 1961).

Opmerking: *De getuige betreft luitenant-KST-MWO Henk Ulrici.*

"Niet voor leugenaar staan". Van der Putten maakt memorandum publiek. NAMEN MOGEN NIET WORDEN BEKEND GEMAAKT; RAADSMAN NIET AKKOORD (Leeuwarder Courant, 4 december 1961).

BESCHULDIGINGEN VAN CORRUPTIE. Van der Putten maakt memorandum openbaar. "Maar namen mogen niet worden gepubliceerd". (Het Parool, 9 december 1961).

Opmerking: *Pas in 2001, toen de archieven werden geopend, is bekend geworden dat het hier onder andere kapitein Maurenbrecher en kapitein Luyke Roskott betreft.*

BLAD VAN OUD-STRIJDERS: Houding regering in zaak-Aernout is onbegrijpelijk. (De Telegraaf, 16 december 1961).

Opmerking: *Het betreft hier het NIBEG-orgaan van de Nederlands-Indische Bond van ex-krijgsgevangenen, ex-geïnterneerden en gerepatrieerden.*

DE TWEDE KAMER WACHT NOG STEEDS OP "DE ONDERSTE STEEN". VAN EXCELLENTIE IR. S.H. VISSER (De Telegraaf, 13 januari 1962).

Kamerlid wil openheid in de zaak-Aernout (De Waarheid, 22 oktober 1984).

Opmerking: Het betreft hier het Tweede-Kamerlid Andrée van Es. Zij heeft in oktober 1984 de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie verzocht tot openbaarmaking van de geheime bijlagen van de Commissie-Zaaijer uit 1951. Het zal nog tot 2001 duren voordat een groot deel wordt vrijgegeven! Andrée van Es was getrouwd met Maarten van Traa, de later verongelukte voorzitter van het parlementaire IRT-onderzoek in 1994.

Tot slot

In september 2002 heeft kolonel b.d. Dorrestijn in het maandblad Sta Vast onder meer geschreven: 'Bij het Instituut voor Militaire Geschiedenis in Den Haag, mocht ik het onderzoeksverslag van de Commissie-Zaaijer lezen. Vaststaat dat verschillende getuigen en informanten nooit zijn gehoord, dat een aantal van hen onder verdachte omstandigheden om het leven is gekomen, dat systematisch archieven zijn vernietigd, dat getracht is te voorkomen dat documenten mee naar Nederland werden genomen en dat sommige 'insiders' die nog in leven zijn (en eventueel over privé-documenten beschikken) ook nu niet met hun wetenschap in de openbaarheid durven komen.

Militairen en burgers die zich schuldig hadden gemaakt aan diefstal, verkrachting, machtsmisbruik of landverraad (ondersteunen van de vijand) bleven in bepaalde gevallen om onduidelijke redenen buiten schot en werden na de overdracht aan Indonesië niet vervolgd.

Het is mr. Zaaijer en zijn commissieleden ondanks hun doorzichtige inspanningen niet gelukt om het deksel op de beerput te houden. De stank van deze walgelijke poging is meer dan 50 jaar nog steeds niet te harden. Sommige schoften uit die tijd kunnen nog in leven zijn, maar of er ooit gerechtigheid zal worden gedaan? Misschien heeft de nieuwe minister van Defensie de moed om alsnog een onderzoeks-opdracht aan het Instituut voor Militaire Geschiedenis of aan het NIOD te verstrekken. Dat zou in ieder geval een begin zijn.'

In de epiloog van zijn boek 'Een bende op Java' schrijft de onderzoeksjournalist Peter Schumacher: 'Het is aan het 'gedram' van klokkenluider Van der Putten te danken, of te wijten zo men wil, dat na een halve eeuw de corruptie en andere onfrisse zaken in legerkringen nog enigszins te reconstrueren vallen.

Zonder het door Van der Putten afgedwongen onderzoek door de CommissieZaaijer - hoe onbevredigend het eindrapport van de Commissie ook is geweest - hadden we helemaal nooit meer iets geweten over deze corrupte schaduwzijde van de laatste jaren van het Nederlandse bewind in Indonesië.

Dat er massaal wapens werden gesmokkeld uit de eigen arsenalen naar de vijand is door admiraal Pinke met instemming van generaal Buurman van Vreeden ronduit toegegeven in een vraaggesprek met Dirk Hendrikse in het dagblad Trouw [9 maart 1951]. Geen parlementariër die er schande van sprak of vragen over stelde. Geen onderzoekscommissie die de zaak tot op de bodem wenste uit te zoeken. De Indische beerput staat nu pas op een kiertje open.'

En er zit nog veel meer in!

Dankwoord

Allereerst gaat mijn bijzondere dank uit naar de onderzoeksjournalist Peter Schumacher van wie ik veel steun en medewerking heb ondervonden. Voorts bedank ik al degenen die mij de afgelopen jaren voorzien hebben van belangrijke informatie, waaronder Rob Smulders (destijds de adjudant van generaal Spoor), Pim Colson (destijds dienende bij de Centrale Justitiële Afdeling) en Jaap van Dijk (destijds dienende bij de Krijgsraad te Velde). Mevrouw Marga de Haan-Verouden ben ik zeer erkentelijk voor het plaatsen van mijn verslag op haar website.

Gerard de Boer

BIJLAGEN

- 1) Stamboekgegevens uit het archief van de adjudant-generaal (1948)
- 2) Notitie van vaandrig Hündling aan kapitein Westerling (1948)
- 3) Schrijven van Muller von Czernicki vanuit de gevangenis (1948)
- 4) Schrijven van Muller von Czernicki vanuit de gevangenis (1948)
- 5) Verklaring van Chr. Hovenstad en F.A. de Jonge (1950)
- 6) Verklaring van de echtgenote en moeder van vaandrig Aernout (1950)
- 7) Verklaring kapitein Elshout inzake vrijlating Pietersen (1950)
- 8) Schrijven van mevrouw Aernout en Van der Putten aan mr. Oud (1950)
- 9) Schrijven van mevrouw Aernout aan minister van Defensie Visser (1961) en diens antwoord (1962)
- 10) Schrijven van het ministerie van Binnenlandse Zaken (2006)

1) Stamboekgegevens uit het archief van de adjudant-generaal (Alons):

ROBERT CAREL LEO AERNOUT

Geboren 18 april 1911 te Den Haag.

Militie Vaandrig Inf. V.S.D.

Stamboeknummer 159311.

Vermoord te Lembang 28 februari 1948 22.30 uur bij kampong GENTENG nabij Lembang (in gezelschap van Luit. MULLER von CZERNICKI).

Aard van de verwonding: schotwond in nek (dum-dum kogel).

Begraven 1 maart 1948 op de begraafplaats PARKWEG te Bandoeng.

Echtgenote: Mevrouw H.J. AERNOUT-geb. ROYAARDS.

Moeder: Mevr. de Wed. J.C.L. AERNOUT-VERSTEEGH, vroeger wonende Bengawanlaan 54 Bandoeng, thans CORVERLAAN 2 BUSSUM (Nederland).

Familie AERNOUT is naar Nederland teruggekeerd per "JOHAN de WITT" op 25 mei 1948.

Gevoerde correspondentie:

I. Melding door aan A.O. door telegram Basiscommandant Bandoeng, dd. 1-3-'48 (Archief A.G. ink. No 1320 dd. 1-3-'48).

II. Bij telegram van Basiscommandant Bandoeng dd. 22-3-'48 No. BC/PZ 52 (Archief A.G. No. 1780 dd. 23-3-'48).

MET VERMELDING: VERTOEFDE NIET IN VERBAND MET DIENSTOPDRACHT

TER PLAATSE VAN HET GEBEURDE.

Vaandrig AERNOUT behoorde tot de "B" Divisie (C.M.V.) per 1 november 1946. Op 28 Juni 1947 op

Bandoeng gedetacheerd bij het Basiscommando.

Opmerking: De aantekening dat Aernout 'niet in verband met dienststopdracht (dus als transportofficier) ter plaatse was van het gebeurde', heeft grote consequenties gehad voor het weduwepensioen van mevrouw Aernout. Zij werd hiervan uitgesloten! Dat Aernout in Lembang vertoefde in verband met zijn nevenfunctie (inlichtingenwerk) hebben de autoriteiten later (wegens politieke redenen?) altijd glashard ontkend!.

2) De volgende notitie, eigenhandig geschreven en ondertekend door vaandrig Hündling, kwam tijdens het onderzoek in handen van kapitein Westerling: S. van der Meulen van het Parket beweert dat de moordenaar van Aernout Muller von Czernicki is. Dat de mensen die tegen Si John [Luyke Roskott] optrekken uit moeten kijken. Dat de Jap Numena en Si John en de Nakamuraschat wat met elkaar te maken hebben.

w.g. K. Hündling

4) Schrijven van Muller von Czernicki (vanuit de gevangenis) aan G.H. Theunissen, Ritmr.-Wnr., Cdt. der IIe Vliegbasis: Zaterdag, 17 April 1948.

Hooggeachte Ritmeester Theunissen,

Op aanzegging van den Auditeur-Militair bevind ik mij in voorlopig arrest, verdacht van moord op den Vdg. AERNOUT. Overbodig U te zeggen dat ik geheel onschuldig ben en ik mijn geweten zuiver weet.

Omdat ik bij verhoor wellicht onderwerpen zal moeten aanroeren die in geheime besprekingen tussen U en mij zijn behandeld, alsmede geheimen den Veiligheidsdienst der IIe V.B. betreffende, verzoek ik U mij omme gaand wel ontheffing te willen verlenen van desbetreffende geheimhouding. Zoudt U het gevraagde door tussenkomst van Kapt.Mr. HAYE, de Auditeur-Militair, willen toezenden? Mocht U voorts nog het een en ander willen en kunnen doen voor de bewijsvoering, dat ik geen moordenaar doch slachtoffer van een noodlottige samenloop van omstandigheden, die volgens mij tot een ergerlijk misverstand of misschien nog erger hebben geleid, ben geworden, dan hoop ik dat U mij hierin met alle U ten dienste staande middelen, eventueel via het Hoofdkwartier der Militaire Luchtvaart (Kapt. STRAUZ, SCHRIJVER of anderen) wilt bijstaan in deze erezaak van mij.

Mag ik U tenslotte nog om mogelijke hulp en/of bijstand (o.a. met vervoer, indien zulks nodig mocht zijn) voor mijn vrouw verzoeken?

Met gevoelens van oprechte hoogachting jegens U teken ik mij, de dienstvaardige

(w.g.) O.H.J. MULLER VON CZERNICKI, Res. 1e Lt. V.S.D.

P.S. Zoudt U zo goed willen zijn om den heer Wormser te vragen deze kwestie voorlopig uit de krant te willen houden om later onnodige redressering te voorkomen?

4) Schrijven van Muller von Czernicki (vanuit de gevangenis) aan zijn echtgenote, april 1948: Inniggeliefde Dayteke,

Wat heb ik gehuild en getobd over jou en het kind, dat met mij in deze ontzettende toestand gekomen is. Nogmaals lieveling, bij God geloof mij dat ik onschuldig ben en het slachtoffer van wel uiterst noodlottige omstandigheden. Ik dreig een tweede Dreyfus te worden zonder een Emile Zola die mijn recht en eer herstelt.

Laten jullie allen toch niets, maar dan ook niets onbeproefd om de werkelijke aanslagplegers op te sporen en bewijzen ter mijner ontlasting te vinden, anders vrees ik het ergste omdat de Krijgsraad op overtuiging mag vonnis vellen voor zover ik weet. Ons leven, geluk en eer en gezondheid staat op het spel.

Laat ook nagaan wat een mogelijke valse verklaringen of lichtvaardige beweringen ingeslopen mochten wezen. Ik zelf kan alleen maar steunen op Kardi's verklaringen eertijds tegenover de Algemene Politie gedaan, op Krijgers bevindingen, op het feit dat nog geschoten werd buitenshuis, toen ik alweer in het huis was, op de ervaringen dat Tommyguns inderdaad die euvelen vertonen waardoor ik niet in staat ben geweest op de aanslagplegers te vuren. Bovendien heeft Inspecteur Krijger mij medegedeeld, dat de bewuste avond circa 10 uur inderdaad een bende in Genteng geweest is.

Laat men dit alles in Godesnaam vastleggen en iedereen die ook maar iets zou kunnen weten tot en met uithoren. Het gaat hier om ons aller geluk en eer.

Schrijf Swen uit mijn naam dringend om bij jou terug te komen. Als men mij niet zou geloven voor den Krijgsraad, en veroordeelt, betekent dat de dood. Ik heb gevraagd om rechtskundige bijstand, doch dat kan bij een Militair proces niet gegeven worden, schijnbaar. Vraag Wim vooral om jouw glucose-insputingen voor je hart en veel spasalgyn-tabletten.

Houd je in Godsnaam goed voor je zelf en de kleine Johannes. Vraag ook of John bij je komt om je eens te troosten. Ik kan je zo weinig soulaas geven. Het is alsof mijn hoofd barst van ellende.

Mijn God, gelooft men mij dan helemaal niet; slaat men dan geen acht op mijn conduite als officier, de offers die ik gebracht heb voor de goede zaak, mijn plichtsbetrachting, rechtvaardigheidszin.

Ik sta versteld van de gedachte dat er schijnbaar redenen zijn geweest tot mijn arrestatie.

Afgezien van het feit dat ik nog nooit iemand doodgeschoten heb is er volgens mij geen enkele beweegreden om Rob Aernout te vermoorden. Al mijn personeel weet hoe ik met hem omging en hem hoog waardeerde. Schrijf je gauw eens, door tussenkomst van den Auditeur-Militair, die de brieven moet lezen, terug.

Houd je flink lieveling. Geen traantjes. Blijf kalm. Kus het jongske,
Veel innige kussen van OTTO.

Opmerking: Muller von Czernicki is later wegens gebrek aan bewijs vrijgelaten, maar kapitein Westerling - die hem in april 1948 heeft verhoord - was tot aan zijn dood in 1987 er nog steeds van overtuigd dat Muller von Czernicki bij de moord op Aernout betrokken is geweest. Westerling heeft hierover in 1984 gezegd: "Toen Muller vastzat, heb ik hem proberen te testen op zijn onschuld. Ik zei tegen hem: 'Als je wilt ontluchten, geef ik je de gelegenheid. Dat vind ik OK, want ik ben namelijk een communistisch agent. Die functie van commandant van de Speciale Troepen is maar een dekmantel.' Indien Muller niet op dit aanbod was ingegaan dan zou hij m.i. onschuldig zijn geweest, maar Muller stemde toe in een ontvluchting. Hieruit heb ik geconcludeerd dat hij schuld droeg."

5) Verklaring van Chr. Hovenstad en F.A. de Jonge; collega's van vaandrig Aernout:

V E R K L A R I N G

Op vrijdag 27 februari 1948 vroeg Vaandrig AERNOUT aan mij en mijn collega F. de Jonge tezamen, of wij op zaterdagavond 28 februari, dus de volgende dag, met hem op "varkensjacht" wilden gaan naar Lembang.

Een poosje daarna, nog dezelfde dag, verklaarde vaandrig Aernout dat met deze "varkensjacht" bedoeld werd het beschermen van het huis van MULLER VON CZERNICKI op Lembang tegen extremisten, daar Muller von Czernicki dit verzocht, omdat er van zaterdag op zondag van 28 op 29 februari 1948 een actie van de Paratroepen zou zijn en Muller von Czernicki bang was dat zijn bungalow zou worden aangevallen, als eventueel extremisten terug werden gedrongen.

Op zaterdagochtend 28 februari 1948 was mevrouw Aernout op het C.M.V. en sprak met mij en met de Jonge, waarbij mevrouw Aernout nog opmerkte: "Zo, dus jullie gaan vanavond mee op de "varkensjacht". Ik zou maar uitkijken, dat jullie elkaar niet voor varkens aanzien". Hierop heb ik nog geantwoord: "Dat zal wel loslopen, daar ben ik niet bang voor."

Dezelfde dag, nog des morgens, zeide vaandrig Aernout tegen ons, dat het meegaan naar Lembang niet kon doorgaan, daar Muller von Czernicki ons niet mee wilde hebben.

Zondagochtend 29 februari, nog van het gebeurde onkundig, stonden de Jonge en ik met enkele militairen op het station te wachten bij het brengen van een vereiste marsorder door de Vaandrig Aernout, die hij van de vorige dag in zijn zak had, waarop ten laatste de Jonge mevrouw Aernout opbelde en zeide: "Waar blijft de vaandrig Aernout nu toch".

Na gehoord te hebben, dat vaandrig Aernout vermoord was, zeide ik tegen de Jonge: "Daarom mochten wij niet mee. Net wat ik zei". Nimmer, noch in Indonesië noch in Nederland is mij omtrent de zaak Aernout enig verhoor afgenomen of om inlichtingen gevraagd.

Wageningen, 2 September 1950. Onder aanbod van ede opgemaakt: w.g. Chr. Hovestad, w.g. F.A. de Jonge.

6) Verklaring van de dames Aernout-Royaards en Aernout-Versteegh, respectievelijk de echtgenote en moeder van vaandrig Aernout:

V E R K L A R I N G

Begin november 1949 bracht ik met mijn schoonmoeder een bezoek bij de heer van Beckhoven, wonende Van Boetselaerlaan 172 te Den Haag. De heer van Beckhoven was ten tijde van de moord op mijn man officier K.N.I.L. en wel bij de Militaire Inlichtingendienst in Indonesië en heeft mij indertijd met de Luit.Kolonel Agerbeek een verhoor afgenomen.

De heer van Beckhoven vertelde ons op bovengenoemde datum, dat men reeds wist wie de dader was en wel een zekere heer PIETERS en twee Indonesiërs. De moord op mijn man was een opgezet spelletje geweest van de Luit.

MULLER von CZERNICKI, die deze mensen hiertoe had aangezet. Hij vertelde verder dat hij indertijd in Indonesië een bezoek aan Muller von Czernicki had gebracht en hem gezegd had, dat er bij hem diezelfde avond een huiszoeking gehouden zou worden, waarop Muller von Czernicki verschillende dossiers aan hem - van Beckhoven - in bewaring gaf. De heer van Beckhoven smolt de lakken en maakte van alle papieren fotocopieën. Daarna maakte hij de dossiers weer dicht en gaf ze later aan Muller von Czernicki terug. Zo verklaarde de heer van Beckhoven verder, dat er onder deze dossiers zeer bezwarende feiten waren voor hoge militaire en burgerlijke autoriteiten o.a. ook een zaak waarbij Resident KLAASEN en de Hoofdcommissaris DAHMEN steekpenningen ten bedrage van F.30.000- van een Chinees hadden aangenomen. Over deze laatste zaak had mijn man nog kort voor zijn dood met mij gesproken. De heer van Beckhoven vertelde verder in Indonesië met Muller von Czernicki over de inhoud dezer dossiers met hem gesproken te hebben en gevraagd, waar Muller von Czernicki deze papieren vandaan had. Muller von Czernicki was toen in huilen uitgebarsten en had tegen van Beckhoven gezegd: "Ik ben ook in verschillende dingen fout geweest, maar denk toch aan mijn vrouw en kind".

Wij beiden hebben de dossiers persoonlijk gezien. Ik heb het bovenstaande bericht aan de Bond van Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen te Bandoeng.

Later omstreeks Maart 1950 ben ik bij de heer van Beckhoven teruggeweest en heb hem op de man af gevraagd of hij mij de bewuste dossiers wilde afstaan ten behoeve van mijn advocaat.

Toen vertelde mevrouw van Beckhoven plotseling, dat hij alle dossiers aan de Tweede Kamer had gezonden en later in het gesprek, dat hij deze dossiers had afgestaan aan het Ministerie van Oorlog.

Bussum, 9 september 1950

Onder aanbod van ede: w.g. H.J. Aernout-Royaards, w.g. J.L.C. Aernout-Versteegh

Opmerking: *In de verklaring wordt de naam Pieters [moet zijn Pietersen] genoemd. Deze is inderdaad op 22 juli 1949 gearresteerd, maar wegens gebrek aan bewijs op 26 september 1949 vrijgelaten.*

7) Verklaring kapitein Elshout inzake vrijlating Pietersen:

KONINKLIJK NEDERLANDS INDISCH LEGER

HOOFDKWARTIER ADJUDANT-GENERAAL IN INDONESIË

KORPS MILITAIRE POLITIE/KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

Stafkwartier M.P.I., Nassaulaan no.26, BANDOENG.

VERKLARING

De Sergeant-Majoor PIETERSEN, Hendrikus Bernardus, Stbno. 09187000 is op 22 Juli 1949 op last van de Officier van Justitie te Bandoeng in arrest gesteld op grond van bij genoemde autoriteit ingebrachte beschuldigingen contra PIETERSEN.

Bij het daarop door personeel van de Justitiële Afdeling ingestelde onderzoek is gebleken dat, dat de bedoelde beschuldigingen alle grond misten, zodat niet tot vervolging werd overgegaan.

PIETERSEN voornoemd, is vervolgens op 26 September 1949 in opdracht van de Auditeur-Militair overgebracht naar Batavia.

Bandoeng, 1 Juni 1950, Namens de Commandant M.P.I., Het Hoofd Just.Afd., w.g. W.F. ELSHOUT, Kap. der Jagers.

Opmerking: Pietersen is later overgegaan naar de Koninklijke Luchtmacht en heeft tot aan zijn pensioen gediend op het Vliegkamp Deelen bij Arnhem. Hij woonde in Apeldoorn (woonoord Teuge). Op vrijdag 30 maart 1951 werd hij verhoord door de Rijksrechercheur P.A. van Noothoorn (Proces-verbaal No. 15/'51; Onderwerp: Corruptie in Indonesië/Dood Vaandrig Aernout).

Tegenover Van Noothoorn ontzenuwde Pietersen het hardnekkige gerucht, dat de moord op Aernout een 'crime passionel' zou zijn geweest. In Bandoeng deed namelijk het verhaal de ronde, dat mevrouw Muller von Czernicki - die al 12 jaar getrouwd was - haar eerste kind kreeg nadat Aernout bij het echtpaar aan huis kwam. Pietersen verklaarde tegenover Van Noothoorn onder meer het volgende: "Het is mij bekend dat Aernout en Muller von Czernicki bevriend waren, doch het is naar mening uitgesloten dat Aernout een verhouding had met mevrouw Muller von Czernicki. Aernout was er niet de persoon naar om daaraan te beginnen. Het was echter een publiek geheim dat mevrouw Muller von Czernicki een verhouding had met de Luitenant Matzen.

Aernout was geen huisvriend van Muller von Czernicki. Vóór mijn arrestatie heb ik omtrent de dood van Aernout en andere onregelmatigheden inlichtingen moeten inwinnen op last van mr. Haye, de Auditeur-Militair te Bandoeng (overleden verb.).

Uit mijn onderzoek is mij niet gebleken dat Muller von Czernicki de moord op Aernout zou hebben gepleegd."

8) Schrijven van mevrouw Aernout en Van der Putten aan mr. Oud (VVD):

Aan Mr P.J. Oud te R O T T E R D A M, Bussum, 19 november 1950

Hoogedelgestrenge Heer,

Hiermede verzoeken wij Uwe ernstige aandacht voor het volgende. Zeer zeker heeft U kennis genomen van de meest recente publicaties in De Leidsche Post, Trouw en andere bladen betreffende de affaire AERNOUT en de reeks daarmee samenhangende gebeurtenissen in Indonesië.

Wij en enkele andere Hoofdbestuursleden van de Bond voor Burgerpersoneel in Militaire Inrichtingen zijn thans bijna drie jaar bezig in deze affaires tevergeefs recht te verkrijgen. Wij kunnen U verzekeren, dat alles wat tot dusver hierover is gepubliceerd, letter voor letter op waarheid berust, waarbij de dossiers in ons bezit zijn.

Ook thans, na ruim zes maanden pogingen gedaan te hebben hier te lande een onderzoek te verkrijgen en niettegenstaande de Minister van Oorlog een onderzoek heeft gelast in de zaak van de moord op Vaandrig Aernout, dus enkel in deze zaak, komt er geen schot in en is duidelijk merkbaar dat een machtige groep alle begin van eventuele maatregelen doet tegenhouden. Omgekeerd is eveneens merkbaar, dat langzaam maar zeker, wij, die deze affaires in goed vertrouwen onder de aandacht van de Overheid hebben gebracht, geëlimineerd werden.

Wij moeten thans eerlijk verklaren, dat wij op deze wijze geen uitzicht meer zien om recht te verkrijgen. Wij meenden in Nederland een democratische samenleving aan te treffen en waren ervan overtuigd, dat een serieus onderzoek zou worden ingesteld. Hierin zijn wij diep teleurgesteld.

In verband met het voorgaande, nemen wij de vrijheid ons thans tot U en Uwe fractie te wenden, met het dringend verzoek, ons, na bestudering van de dossiers, hulp in deze kwestie te verlenen.

De heer van der Putten kan dagelijks na afloop van zijn werkzaamheden na 6.30 n.m. in Rotterdam zijn, terwijl hij waarschijnlijk op 1 Dec. a.s. de gehele dag vrij is.

Wij zouden het zeer op prijs stellen, indien wij op een nader door U te bepalen dag en uur, liefst op 1 Dec. a.s. een onderhoud met U zouden mogen hebben en een en ander nader te bespreken.

Uwe nadere berichten met belangstelling tegemoet ziende, verblijven wij,

Met de meeste hoogachting,

w.g. Mevrouw H.J. Aernout-Royaards, Corverlaan 2 te Bussum, w.g. F.H. van der Putten, Oranjelaan 14 te Bussum.

9) Schrijven van mevrouw Aernout aan minister Visser (en diens antwoord):

Aan Zijne Excellentie, de minister van Defensie, 's-G R A V E N H A G E

Bussum, 2 december 1961

Excellentie,

Eerbiedig verzoek ik de aandacht van Uwe excellentie. In 1950 en 1951 heb ik alle pogingen in het werk gesteld, om de instructie inzake de moord op mijn echtgenoot, de inlichtingenofficier vaandrig R.L.C. Aernout, gepleegd op 28 februari 1948 te Lembang in Nederlands-Indië, te doen opnemen.

De omstandigheden waaronder de moord is gepleegd, zijn zeer bezwarend. Ik heb mij gewend tot de Officier van Justitie te Amsterdam, tot de Procureur-Generaal te 's-Gravenhage, tot Uwe voorganger Minister Staf,

tot Zijne Hoogheid de Prins en Hare Majesteit de Koningin. Alle pogingen bleken tevergeefs.

Thans, naar aanleiding van de recente publicatie in de Nederlandse Pers, zijn verschillende meerdere feiten te voorschijn gekomen, waaronder de huidige verklaringen van één der belangrijkste personen, die destijds in het onderzoek van de moord, op Nederlands gebied gepleegd, was betrokken.

Ik moge Uwe Excellentie dan ook thans met de meeste klem te verzoeken, opdracht te willen geven de instructie hier te lande alsnog te doen openen, zodat alle personen, die bij deze zaak destijds waren betrokken,

gedegen bij proces-verbaal en onder ede kunnen worden gehoord.

De nadere berichten van Uwe Excellentie omtrent mijn dringend verzoek, wacht ik met belangstelling af.

Met eerbiedige hoogachting,

w.g. H.J. Aernout-Royaards

DEPARTEMENT VAN DEFENSIE

Onderwerp: Verzoek mevr. De wed. H.J. Aernout-Royaards

Uw brief van: 2 dec. 1961

Ons nummer: P. 1.031.399

Aan: Mevrouw de Weduwe H.J. Aernout-Royaards, Corverlaan 2, B u s s u m

's-Gravenhage, 16 februari 1962

Naar aanleiding van Uw brief dd. 2 december 1961 heb ik de eer U mede te delen, dat ik deze - na terzake gepleegd overleg - ter behandeling heb overgedragen aan mijn ambtgenoot van Justitie.

DE MINISTER VAN DEFENSIE, w.g. S.H. Visser

Opmerking: Mevrouw Aernout heeft daarna nooit meer iets vernomen.

10) Naar aanleiding van recente publicaties heeft de heer Teun Heijstek uit Leeuwarden een brief geschreven aan de minister van Binnenlandse Zaken Remkes om de inmiddels 95-jarige weduwe Aernout alsnog - met terugwerkende kracht - het indertijd geweigerde weduwepensioen toe te kennen. Hieronder het antwoord van BZ:

Van: Tilmans, Jos, BZK/AOS/AO&IZ

Datum: Donderdag, 13 juli 2006

Onderwerp: Antwoord op uw e-mailbericht aan minBZK

Geachte heer Heijstek,

In een e-mail van 21 juni vroeg u minister Remkes onder meer of het mogelijk is de thans 95-jarige weduwe van de in 1948 in Nederlands-Indië vermoorde KNIL-vaandrig Rob Aernout alsnog met terugwerkende kracht een weduwepensioen toe te kennen. Onder verwijzing naar de informatie die ik u telefonisch heb gegeven op dinsdag 11 juli doe ik u hierbij kort nog de argumenten toekomen waarom het op basis van de van toepassing zijnde regelgeving en het staande beleid naar mijn oordeel onmogelijk en ook onverstandig is om op die vraag in te gaan.

Juridisch (volkenrechtelijk) gezien is niet Nederland maar Indonesië de rechtsopvolger van de Nederlands-Indische overheid en van de door die overheid tot stand gebrachte regelgeving, ook op het vlak van pensioenregelingen.

Ten aanzien van de pensioenaanspraken van het Nederlands-Indische militaire en burgerpersoneel heeft Nederland wel bij internationaalrechtelijke overeenkomst en bij nationale wetten (Garantiewet BOI en Garantiewet KNIL) gegarandeerd om opgebouwde pensioenaanspraken te betalen.

Met andere woorden: de Nederlandse overheid draagt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van de door de Nederlands-Indische overheid tot stand gebrachte regelgeving, maar heeft zich wel verplicht om de op basis van die regelgeving ontstane pensioenaanspraken te betalen.

Als in de door de Nederlands-Indische overheid opgestelde pensioenregelgeving geen weduwepensioen werd toegekend indien een KNIL-militair buiten diensttijd kwam te overlijden, dan kan de Nederlandse overheid daarom in die regelgeving niets veranderen. Ze kan die regelgeving alleen maar toepassen zoals die op het moment van de soevereiniteit overdracht gold.

Personen pensioenrechten toekennen die ze op grond van de Nederlands-Indische pensioenregelingen niet hebben gekregen is derhalve alleen mogelijk als Nederland in eigen Nederlandse wetgeving de mogelijkheid daartoe creëert. Voor zover mij bekend is dat nooit gebeurd. Wel zijn er in de negentiger jaren enkele uitkeringswetten tot stand gebracht waarbij onder meer aan oud KNIL-personeel het recht op een eenmalige uitkering werd toegekend.

Indien er al voldoende politiek en maatschappelijk draagvlak zou zijn om nu na ruim vijftig jaar er toe te besluiten nieuwe pensioenrechten voor oud-KNIL-personeel en hun nabestaanden te doen ontstaan dan zou er toch een lastig te voeren discussie ontstaan voor welke nu niet gedekte gevallen er rechten zouden moeten gaan ontstaan. Niet alleen dus een discussie over of ook rechten moeten ontstaan voor overlijden/ongevallen buiten diensttijd, maar bijvoorbeeld ook voor verloofden en niet alleen echtgenoten en ook voor alle rangen en niet alleen voor bepaalde rangen.

En zo zullen er ongetwijfeld nog veel meer anno 2006 als onbillijk gevoelde verschillen zijn op grond waarvan met de regelgeving van Nederlands-Indië destijds een pensioenrecht werd geweigerd.

Dat bij veel oud-KNIL-personeel en hun familieleden nog steeds veel pijn en verdriet aanwezig is als gevolg van gebeurtenissen en overheidsbeslissingen in de veertiger en begin vijftiger jaren is duidelijk.

Als zoon van een inmiddels overleden oud-KNIL-militair heb ik ook uit eerste hand vernomen onder welke vaak moeilijke omstandigheden men destijds heeft moeten leven en werken. In die jaren is het leven in grote delen van de wereld zeer onzeker en risicovol geweest en veel overheden hebben hun rol en verantwoordelijkheden niet altijd even fraai vervuld.

Vraag is wel wat redelijkerwijs gevraagd en verwacht mag worden van de huidige overheid om die pijn en dat verdriet te verzachten. Voor welke gevallen uit het verleden ga je wel iets doen en voor welke gevallen niet. Zeker in dit soort aangelegenheden waarin emoties een belangrijke rol spelen is het risico levensgroot aanwezig dat een overheid bij een keuze al snel gedachten van willekeurig handelen of gevoelloos overheidsoptreden bij een deel van de mogelijk betrokkenen en hun familieleden op zich laadt. Met nieuwe pensioenrechten die je creëert doe je bij sommige anderen dan een nieuw gevoel van onrechtvaardigheid ontstaan. Om die reden lijkt het me onverstandig uw suggestie te volgen.

Ik realiseer me dat dit antwoord niet datgene is wat u had gehoopt toen u uw vraag stelde. Hopelijk geeft het u wel een beeld wat voor afweging bij dit soort situaties door de overheid moet worden gemaakt.

Met vriendelijke groet, Jos Tilmans, BZK/AOS/AO&IZ, Tel. 070 - 4266891.

Bronnen

Dossier-Aernout (Inlichtingenrapporten, verklaringen, verhoren, notulen en correspondentie - 1948-1951).
Rapport-Zaaijer (Bijlagen en processen-verbaal - 1950-1951)

Personen:

H.J. Aernout-Royaards (Weduwe van vaandrig Aernout)
J. van Beckhoven (Vaandrig Inlichtingendienst NEFIS)
A. Berg (Luitenant-vlieger-waarnemer)
D.C. Buurman van Vreeden (Luitenant-Generaal)
W.H.M. Colson (Centrale Justitiële Afdeling)
L.J.J. Dorrestijn (Kolonel b.d.)
H. Hovinga (Onderzoeksjournalist)
N.J.M.A. Huijsmans (Kolonel-KNIL)
S.M. Jalhay (KNIL)
J.A. van Leijen (Ambtenaar Inlichtingendienst NEFIS)
H. Nijenhuis (Vaandrig op het Kabinet van generaal Spoor)
F.H. van der Putten (Leger Technische Dienst)
A.Ch. Schaub-Luyke Roskott (Dochter van kapitein Luyke Roskott)
P. Schumacher (Onderzoeksjournalist)
L.P. ter Steeg (Autotechnische school, Apeldoorn)
J.H.C. Ulrici (Korps Speciale Troepen)
R.P.P. Westerling (Korps Speciale Troepen)

Bronnen betreffende de vergiftiging van generaal Spoor op 20 mei 1949.

G. de Boer Sr. - Inlichtingendienst NEFIS/CMI, Batavia.

Was betrokken bij het onderzoek op de Jachtclub in Tandjong Priok.

J. van Dijk - Krijgsraad te Velde, Batavia.

Lag samen met hoofdaalmoezenier Verhoeven in de ziekenboeg van de 'Grote Beer' op weg naar Nederland. Volgens Van Dijk voelde Verhoeven zich nog steeds erg beroerd sinds de lunch, die hij op 20 mei samen met generaal Spoor en zijn adjudant Smulders had genuttigd in het restaurant van de Jachtclub.

E. Erkelens - Legerverbindingsdienst, Batavia.

Diende op het Hoofdkwartier in de directe omgeving van generaal Spoor.

Was overtuigd dat de omstandigheid dat mevrouw Spoor-Dijkema niet in Batavia, maar in Nederland vertoefde in het voordeel van de moordenaar en diens opdrachtgevers heeft gewerkt om haar echtgenoot te vergiftigen.

J.P.H.E. van Lier - Chef van het Kabinet van generaal Spoor, Batavia.

Heeft generaal Spoor gesproken op 22 mei. Deze voelde zich beroerd en zag er slecht uit.

B. Martin - Militair Hospitaal I, Batavia.

Heeft tijdens een besloten vergadering met de behandelende artsen te horen gekregen dat de hartklachten van generaal Spoor te wijten waren aan een onbekend soort vergif.

B. van Oeffelt - Staf 7-December Divisie, Batavia.

Heeft op het Hoofdkwartier te horen gekregen dat generaal Spoor was vergiftigd. Hem werd dringend verzocht hierover verder te zwijgen.

R.M. Smulders - Adjudant van generaal Spoor, Batavia.

Is na de lunch op 20 mei ziek geworden en heeft 4 dagen in coma gelegen. Heeft bevestigd dat de vergiftiging van generaal Spoor bewust is verzwegen en dat alles rond de dood van de generaal is 'weggemoffeld'. Was er tevens van overtuigd dat de dood van generaal Spoor te maken had met de zaak-Aernout en paste in de reeks van verdachte sterfgevallen.

P. Teeuwen - Centrale Justitiële Afdeling, Batavia.

Kreeg op 23 mei van een (Indische) verpleger van het Militair Hospitaal te Batavia twee recepten te zien ten behoeve van generaal Spoor. Volgens die verpleger waren het geen medicijnen die men normaliter aan een hartpatiënt voorschrijft. Hij kon (of mocht?) er echter verder niets over zeggen. Teeuwen had het vermoeden dat het om een tegengif ging.

Kranten en tijdschriften

Nieuwsgier: 13 februari 1948

Bataviaasch Nieuwsblad: 30 juli 1949 en 11 augustus 1949

De Leidsche Post: 1, 22 en 29 september 1950, 20 oktober 1950,

10 en 17 november 1950, 1 december 1950,

16 februari 1951
Algemeen Handelsblad: 28 september 1950
De Waarheid: 28 september 1950, 16 december 1950,
22 oktober 1984
Trouw: 29 januari 1951, 5 en 17 februari 1951,
9 maart 1951
Algemeen Dagblad: 30 september 1961
De Telegraaf: 18 juni 1960, 20, 21, 23 en 24 oktober 1961,
25 en 28 november 1961, 16 december 1961,
13 januari 1962, 8 juni 1991
Het Vrije Volk: 27 november 1961 en 16 december 1961
Het Parool: 9 en 13 december 1961
NRC Handelsblad: Kortschrift nr.18, 1980, 8 september 1984,
19 januari 1985
De Legerkoerier: 1983
De Groene Amsterdammer: 16 augustus 1995
Trivizier: november 2001
Sta Vast: september 2002
AD-Magazine: 19 oktober 2002
Checkpoint: maart 2005

Boeken

H. Hovinga: 'Met de dood voor ogen', 2005
S.M. Jalhay: 'Allen Zwijgen', geen datum
P. Schumacher: 'Een bende op Java', 2005
D. Venner: 'Westerling, De eenling', 1982
R.P.P. Westerling: 'Mijn Memoires', 1952
L. Zweers: 'De crash van de Franeker', 2001

Opmerking

Gedeelten uit het verslag zijn inmiddels gepubliceerd in een aantal boeken en het veteranenblad Checkpoint. Tevens heeft ondergetekende zijn medewerking verleend aan een radioprogramma.

Peter Schumacher: 'Een bende op Java'; zie bronvermelding p.205.
Ant.P. de Graaff: 'Indië vergeet je nooit!', p.131-132.
Henk Hovinga: 'Met de dood voor ogen', zie bronvermelding p.215.
Henk Hovinga: Checkpoint, maart 2005: artikel 'De moord op vaandrig Aernout'; zie bronvermelding p.18; blauwe vak.
Henk Hovinga: Radioprogramma 'De moord op vaandrig Aernout', uitgezonden door de VPRO/OVT op 9 en 16 april 2006.

Copyright 2005, Little Planet